



JAK SE NEZTRATIT V DŽUNGLI ŠKOLSKÝCH PŘEDPISŮ?

Odpověď přináší nová monografie **Právo pro školy**, u jejíhož zrodu stáli vedoucí autorského týmu Stanislav Polčák a předseda SMS ČR Petr Halada. Kniha, která byla v květnu pokřtěna v Poslanecké sněmovně pod záštitou Elišky Olšákové, nabízí kompletní právní manuál od školského zákona až po veřejné zakázky. Jak kniha usnadní život ředitelům i obcím? [**Nalistujte si dvojrozhovor na straně 7**](#)

Téma

NOVELA STAVEBNÍHO ZÁKONA POD PALBOU OBCÍ. SMS ČR ŽÁDÁ JEJÍ PŘEPRACOVÁNÍ

Sdružení místních samospráv ČR zaslalo poslancům a senátorům podrobné stanovisko k novele stavebního zákona. Kritizuje chybějící vyhodnocení ekonomických a personálních dopadů, upozorňuje na rizika pro územní plánování i fungování stavební správy a varuje před další destabilizací systému. Podle SMS ČR je nutný návrh zásadně přepracovat a vrátit do standardního legislativního procesu.

str. 4

Volby

DIGITALIZACE VOLEB SE ODKLÁDÁ. NA CO SE MUSÍ SAMOSPRÁVY PŘIPRAVIT?

Nový volební systém ISSV letos nenasadíme, bezpečnost je prioritou, říká v exkluzivním rozhovoru Tomáš Jirovec z Ministerstva vnitra. Přestože procesy e-papírování zůstávají při starém, některé legislativní změny – jako určení počtu podpisů pro nezávislé kandidáty nebo zvýšení odměn pro členy komisí na 2 500 Kč – platí už pro letošní říjen.

str. 10

Inspirativní starosta

„KDYŽ JÁ JE MÁM VŠECHNY TAK RÁD!“

To je životní krédo Jiřího Křemenáka, třetího nejdéle sloužícího starosty Plzeňského kraje, který stál v čele Nečtin 33 let. Zkušenosti z vrcholového sportu přetavil v disciplínu, díky které vybudoval stabilní obec s rodinnou atmosférou. Jak těžké je nastoupit po takové legendě a proč si k němu okolní starostové stále jezdí pro radu?

str. 23

Hlavně si to takhle nechte!

Milé čtenářky, milí čtenáři, letošní rok je pro mě ve znamení kulatých výročí. Tak třeba – můj nejstarší syn oslaví v červnu třicátiny. Přesně stejně dlouho, tedy celých třicet let, provází můj život soutěž Vesnice roku. Sleduji ji od prvního ročníku – nejprve jako novinářka a dcera porevolučního starosty, později jako reportérka zpravodaje pro Spolek pro obnovu venkova a posledních devět let i z pozice šéfredaktorky naší SMSky.

Právě v těchto týdnech se postupně dozvídáme jména krajských vítězů. A já už zase s nadšením hledám na mapě a zkoumám, čím je která obec výjimečná a jak vypadá její radniční zpravodaj. To je totiž moje srdcová záležitost. Ostatně, i naše soutěž o nejlepší radniční periodikum – Zlatý Cyril – slaví kulatiny. Na Velehradě letos vyhlásíme výsledky už 15. ročníku, což z ní dělá nejstarší klání svého druhu u nás. Když k tomu připočtu inspirativní projekty ze soutěže Obec 2100, která vyhledává inovativní a odvážná řešení pro rozvoj českého venkova a která měla uzávěrku na konci května, máme před sebou léto plné pozitivních zpráv a zajímavých tipů. SMS ČR je u všech těchto akcí jako vyhlášovatel či partner a v příštích číslech vám jejich výsledky rádi na stránkách SMSky prozradíme.

Všechna ta čísla a výročí mi do sebe zapadla před několika dny, kdy mě po dlouhých třiceti letech navštívila sestřenice z Ameriky. Byla přímo pař z toho, jak neuvěřitelně se náš venkov posunul dopředu. Obdivovala, jak jsou naše vesnice rozmanité a krásné: „U nás v Americe je to všechno stejné, domy jako přes kopírák. A to vaše domácí jídlo, pivo a slivovice! Hlavně si to takhle nechte,“ loučila se.

Její slova mi utkvěla v paměti. Abychom si ten náš skvělý venkov nechali a dál ho rozvíjeli, k tomu je potřeba tvrdá práce. Jak mi nedávno řekl Michal Svoboda, manažer platformy Obec 2100: „Venkov se dnes stává v mnoha ohledech komfortnějším místem k životu než velké metropole.“

Aby to tak ale zůstalo, nesmíme polevit. SMS ČR proto neustále bojuje za spravedlivé financování, dostupnost služeb a proti nucenému slučování obcí. Zkrátka za to, aby normální věci zůstaly normálními.

Přeji vám inspirativní čtení a krásné letní měsíce!

Marie Machačová,
šéfredaktorka



Střípky z právní poradny

Kdo může v obci zakázat napouštění bazénů a zalévání zahrad během sucha?

V pravidelné rubrice přinášíme otázky a odpovědi z právní poradny, kterou provozuje pro členské obce legislativní oddělení Sdružení místních samospráv ČR. Vybíráme pro vás záměrně ta témata, která se samospráv týkají obecně.

DOTAZ:

Kvůli dlouhotrvajícímu suchu bychom jako obec chtěli vydat zákaz napouštění bazénů a zalévání zahrad pitnou vodou. Nemáme v obci radu, její pravomoci vykonává starosta. S ohledem na nízký stav vody nechceme čekat na svolání zastupitelstva obce. Kdo má pravomoc takový zákaz vydat a jakým způsobem?

V popsané situaci lze využít § 6 odst. 4 zákona o vodách, podle nějž vodoprávní úřad může rozhodnutím nebo opatřením obecné povahy bez náhrady upravit, omezit, popřípadě zakázat obecně nakládání s povrchovými vodami, vyžaduje-li to veřejný zájem. Příslušným vodoprávním úřadem v tomto případě je, podle § 105 odst. 1 zákona o vodách, obecní úřad.

Uvedeným způsobem je možné omezit užívání pitné vody z vodovodu k účelům uvedeným v dotazu. Vzhledem k tomu, že v popsané situaci se omezení bude týkat obecně vymezeného okruhu adresátů (odběratelů pitné vody na území obce), nikoliv konkrétních osob, musí mít regulace formu opatření obecné povahy.

Opatření obecné povahy, které podle § 173 správního řádu musí obsahovat odůvodnění, se podle § 115a odst. 1 a 2 vodního zákona vydává bez řízení o návrhu a nabývá účinnosti dnem vyvěšení na úřední desce.

Orgánem obce příslušným k vydání opatření je obecní úřad, nikoliv zastupitelstvo, rada či starosta (ačkoliv starosta podle § 109 odst. 1 zákona o obcích stojí v čele úřadu).

Zpracoval Dominik Hrubý
legislativní analytik SMS ČR



Omezení či zákaz napouštění bazénů a zalévání zahrad pitnou vodou vydává obecní úřad (jakožto příslušný vodoprávní úřad) formou opatření obecné povahy. Toto rozhodnutí nespadá do kompetence zastupitelstva, rady ani starosty a nabývá účinnosti již dnem vyvěšení na úřední desce.

Od kapliček a plavání až po boj za dětské skupiny a fér dopravu

Květen ukázal, že agenda SMS ČR se valí kupředu jako rozjetý vlak. Úřadování od stolu se nekonalo, čekala mě smršť jednání na ministerstvech i v terénu, kde jsme společně hájili zájmy našich obcí proti byrokratickým překážkám.

Menší dotace pro venkovskou kulturu a památky

Na Ministerstvu kultury jsme otevřeli téma, které pálí menší sídla. Současné dotační programy narážejí na realitu venkova – vysoké minimální limity dotací (20 tisíc u knihoven, 80 tisíc u oprav památek) odříznou ty nejmenší projekty. Chceme jednodušší podmínky pro dobrovolné knihovníky, ochotníky i opravy kapliček a božích muk. Pozitivní zprávou je novela knihovního zákona, která obcím sníží administrativu s posíláním zpravodajů. Ministerstvo slíbilo, že se na zjednodušení vyúčtování ještě podívá.

Stát nařizuje povinnosti, účty posílá obcím

Horkou půdu jsem zažil na Ministerstvu školství. Metodika k povinné výuce plavání mě zvedla ze židle. Stát sice potvrdil, že plavání je pro žáky povinné a bezplatné, ale veškeré náklady na dopravu do bazénů a externí instruktory přehodil na zřizovatele. Pro malé obce s malotřídkami je to neúnosná zátěž. Náš postoj je jasný: pokud stát něco direktivně nařídí, musí to také profinancovat.

Blesková pomoc s energetikou a dotační laboratoře

Intenzivně jsem se zabýval i akceleračními oblastmi pro obnovitelné zdroje (OZE). Ministerstvo pro místní rozvoj dalo obcím čas na připomínky jen do 1. června. Protože jde o zásah do území na desítky let, uspořádali jsme praktický webinář a posbírali podněty z terénu.

S dotační byrokracií souvisí i absurdní situace kolem dětských skupin. Stát obce nalákal na stoprocentní proplacení nákladů, ale teď peníze zadržuje kvůli nekonečným kontrolám. Obce krvácí na úrocích z překlenovacích úvěrů a ještě čelí kritice. Ostře jsem se ohradil: *obce nejsou dotační laboratoře státu. Chyba je v selhání státního systému, ne na straně samospráv.*



Doprava má venkov obsluhovat, ne obtěžovat

Měsíc jsme uzavřeli jednáním s ministrem dopravy Ivanem Bednářkem. Hlavním tématem byly kamiony objíždějící mýto po silnicích II. a III. třídy, které ničí naše cesty. Žádáme, aby na to pamatoval nový mýtný tendr, a chceme posílit vážení vozidel.

Důrazně jsme také varovali před záměrem převést výnosy z obecních radarů do státního rozpočtu. Pokud stát sebere obcím peníze na provoz radarů, které chrání bezpečnost, povede to k jejich rušení. Vyžvali jsme také k zastavení konzervací lokálních tratí a žádali propojení budoucích vysokorychlostních tratí s regionální dopravou.

Květnové týdny ukázaly, že SMS ČR musí neustále držet prst na tepu legislativy. Doufám, že stát v příštích měsících konečně pochopí, že partnernery v území je třeba podporovat, a ne jim házet klacky pod nohy.

Petr Halada
předseda Sdružení místních samospráv ČR

CELOSTÁTNÍ KONFERENCE



SMS ČR zaslalo poslancům a senátorům stanovisko k novele stavebního zákona, žádá její přepracování

Téma

Předložený návrh novely stavebního zákona není podle Sdružení místních samospráv ČR dostatečně připraven. Chybí vyhodnocení ekonomických, personálních a provozních dopadů, novela oslabuje právní jistotu v území a neřeší hlavní problémy současné stavební správy. SMS ČR proto požaduje zásadní přepracování návrhu, doplnění chybějících analýz a jeho vrácení do standardního transparentního legislativního procesu za účasti samospráv a odborné veřejnosti. Své stanovisko zároveň zasílá poslancům a senátorům Parlamentu ČR, kteří budou o novele rozhodovat.

„Nikdo nezpochybňuje potřebu zrychlit stavební řízení. Pokud ale stát přichází s tak zásadní reformou, musí nejprve jasně doložit její ekonomické, personální i organizační dopady. V předloženém návrhu takové podklady postrádáme,“ uvedl předseda SMS ČR Petr Halada.

Sdružení místních samospráv ČR dlouhodobě podporuje opatření vedoucí ke zrychlení a zefektivnění povolovacích procesů, rozvoji dostupného bydlení, stabilnímu územnímu plánování i kvalitnímu výkonu veřejné správy. Současně však upozorňuje, že každá rozsáhlá reforma musí být připravena transparentně, na základě dat, odborné diskuse a řádného vyhodnocení dopadů na obce, kraje, stavební úřady, investory i občany.

Podle SMS ČR předložený návrh tyto podmínky nespĺňuje. Namísto řešení hlavních problémů současné praxe přináší další zásahy do organizace veřejné správy, oslabuje právní jistotu v území a vytváří nové ekonomické i personální nejistoty.

Chybí analýzy i standardní legislativní postup

SMS ČR upozorňuje, že již samotný způsob přípravy novely vyvolává závažné pochybnosti. Návrh představuje rozsáhlou reformu stavebního práva, která významně mění fungování stavební správy, územního plánování i vztahy mezi státem a samosprávami, aniž by prošla standardním mezirezortním připomínkovým řízením.

Sdružení dlouhodobě kritizuje také absenci analýzy dopadů regulace (RIA). K návrhu nebyly zveřejněny komplexní ekonomické, personální ani provozní dopady a odborná veřejnost neměla možnost se k němu standardním způsobem vyjádřit.

Podle SMS ČR by takto zásadní změna veřejné správy měla být podložena daty, transparentně projednána a doprovázena jasným zdůvodněním jednotlivých kroků. Rozhodovat o reformě, jejíž důsledky ponесou po řadu let obce, stavební úřady i občané, bez dostatečných podkladů a odborné oponentury nelze považovat za odpovědný legislativní postup.

Obce upozorňují na miliardové náklady

Jednou z nejzávažnějších výhrad SMS ČR je absence ekonomického vyhodnocení celé reformy. Z předložených materiálů podle sdru-



žení není zřejmé, kolik bude nový systém skutečně stát, kdo ponese jednotlivé náklady ani jak budou financovány nové instituce, budovy, archivy, informační systémy či spisové služby.

Podle dostupných odborných propočtů mohou provozní náklady nového systému dosahovat 13 až 15 miliard korun ročně, přičemž jednorázové transformační náklady mohou přesáhnout tři miliardy korun.

SMS ČR současně upozorňuje, že významnou část současných nákladů stavební správy dnes nesou samotné obce. Poskytují budovy, kanceláře, technické zázemí, správu objektů i další služby. Návrh však nijak neřeší, jak budou tyto náklady kompenzovány ani jaké dopady bude mít reforma na veřejné rozpočty.

Nový úřad bez jasných pravidel

Významné výhrady směřují také k navrhovanému vzniku Úřadu rozvoje území. Podle SMS ČR jde o jednu z největších organizačních změn celé reformy, aniž by návrh obsahoval přesvědčivé odpovědi na základní otázky jeho fungování.

Není zřejmé, jak bude nový úřad financován, jaké budou jeho kompetence, zda bude dostatečně personálně zajištěn ani jak budou řešeny převody zaměstnanců, archivů a dokumentace.

Podle SMS ČR rozsah navrhovaných změn připomíná reformu veřejné správy spojenou se zánikem okresních úřadů v roce 2003. Na rozdíl od tehdejších změn však návrh není doprovázen odpovídající přípravou nových institucí, kompetencí ani organizačního zajištění, přestože dopady reformy mohou být srovnatelně rozsáhlé.

Sdružení proto považuje za problematické vytvářet novou instituci bez jasného provozního modelu a bez doložení jejich přínosů oproti současnému stavu. Namísto zjednodušení systému podle něj hrozí další destabilizace a vznik nových administrativních překážek.

Hrozí odchod zkušených pracovníků

Dalším problémem je podle SMS ČR skutečnost, že novela nepočítá s paralelně projednávanými změnami zákona o státních zaměstnancích. To vytváří riziko kolize právních předpisů a nejistoty ohledně budoucího postavení zaměstnanců stavební správy.

Obce dlouhodobě upozorňují, že řada současných pracovníků stavebních úřadů nemá zájem přecházet do státní správy. Současně si mnohé obce chtějí odborné zaměstnance ponechat.

Podle SMS ČR tak existuje reálné riziko odchodu zkušených odborníků ze systému, který se již dnes potýká s nedostatkem kvalifikovaných pracovníků.

Novela má hlavní problém: digitalizaci

Za největší nedostatek předloženého návrhu považuje SMS ČR fakt, že se prakticky nevěnuje nefunkční digitalizaci stavebního řízení.

Právě digitalizace podle reakcí z obcí a stavebních úřadů představuje hlavní zdroj současných problémů. Místo zjednodušení procesů přinese hybridní vedení spisů, paralelní administrativní postupy a výrazné zvýšení pracovního zatížení úředníků.

Podle zkušeností z praxe generuje současný systém o 30 až 50 procent více administrativních úkonů než dříve. To se promítá nejen do prodlužování řízení, ale také do odchodů zaměstnanců a rostoucí nejistoty při výkonu stavební správy.

„Obce a stavební úřady dnes stále řeší důsledky nepovedené digitalizace. Místo stabilizace systému a odstranění existujících problémů přichází další rozsáhlá reorganizace. Máme obavu, že výsledkem nebude zrychlení procesů, ale další nejistota pro úředníky, investory i občany,“ uvedl dále Petr Halada.

Oslabení územního plánování a zdánlivé posílení role samospráv

Mimořádně problematické jsou podle sdružení také změny týkající se územního plánování.

Územní plán představuje základní nástroj, kterým obec koordinuje svůj budoucí rozvoj, chrání veřejné investice, plánuje infrastrukturu a vytváří předvídatelné prostředí pro občany i investory.

Navrhované znění § 193 umožňuje povolovat stavební záměry odchylně od schválené územně plánovací dokumentace. Podle SMS ČR tím dochází k oslabování významu územních plánů a narušování právní jistoty vlastníkům nemovitostí i samotných obcí.

Sdružení se obává, že takový postup zvýší tlak na individuální rozhodování, povede k většímu počtu sporů a oslabí důvěru občanů v proces plánování rozvoje obce. Podobné výhrady vyvolává i navrhovaný § 111a, který podle SMS ČR oslabuje koncepční charakter územního plánování a posouvá systém směrem k individuálním výjimkám na úkor dlouhodobé předvídatelnosti.

Podle SMS ČR jde pouze o zdánlivé posílení role samospráv. Ve skutečnosti se na starosty a zastupitele přenáší větší odpovědnost za individuální rozhodování i případné spory. Územní plán tak ztrácí část své role předvídatelného pravidla a jeho význam bude více záviset na posuzování jednotlivých případů.

Malé obce mohou být znevýhodněny

Navrhovaný systém přenáší na obce další odpovědnost, aniž by současně poskytoval odpovídající finanční, personální nebo metodickou podporu.

Malé obce dlouhodobě upozorňují, že nemají dostatek kvalifikovaných pracovníků ani prostředků na zajištění stále náročnějších procesů územního plánování. Podle SMS ČR tak vzniká riziko „dvourychlostního Česka“, v němž budou velká města schopna nové požadavky zvládat, zatímco menší obce budou stále více závislé na externích dodavatelích.

SMS ČR upozorňuje, že stát na jedné straně stanovuje požadavky na ochranu zdraví,

bezpečnost a kvalitu prostředí, na druhé straně však navrhuje mechanismy, které mohou některé z těchto standardů relativizovat s odkazem na ekonomickou přiměřenost. Podle sdružení by zákonné požadavky měly představovat minimální úroveň ochrany občanů, nikoliv pravidla, od nichž lze běžně ustupovat. Takový přístup podle SMS ČR oslabuje právní jistotu a ochranu veřejných zájmů.

Rozvolnění technických standardů a fikce souhlasů

SMS ČR nesouhlasí ani s ustanoveními § 137 odst. 4 a 7, která umožňují posuzovat některé požadavky na výstavbu podle kritéria ekonomické přiměřenosti. Tato úprava se může dotknout například požadavků na parkování, odstupy budov, denní osvětlení, energetickou úspornost nebo přístupnost staveb.

Podle sdružení není jasné, kdo bude ekonomickou přiměřenost posuzovat, podle jaké metodiky ani kdo ponese odpovědnost za důsledky takových rozhodnutí. Hrozí proto rozdílná rozhodovací praxe a tlak na snižování standardů kvality výstavby.

Výhrady směřují rovněž k rozšiřování institutů fikce souhlasu a fikce závazných stanovisek. Automatický vznik souhlasů po uplynutí zákonných lhůt podle SMS ČR nemůže nahradit odborné posouzení konkrétních záměrů a může vést k povolování staveb bez dostatečného prověření jejich dopadů.

Legalizace černých staveb a dostupné bydlení

SMS ČR zásadně odmítá navrhovanou úpravu § 256 odst. 3, která umožňuje dodatečné povolení stavby i bez splnění základních zákonných podmínek, pokud by její odstranění představovalo nepřiměřený zásah.

Podle sdružení takové řešení oslabuje preventivní funkci stavebního práva a vytváří nebezpečný precedent. Právní stát nemůže fungovat na principu, že čím větší a dražší je nepovolená stavba, tím vyšší má šanci na dodatečnou legalizaci.

SMS ČR současně nesouhlasí s vypuštěním definice domu pro dostupné nájemní bydlení. Podle sdružení novela neřeší skutečnou podporu obecního nájemního bydlení a zaměřuje se spíše na obecné urychlení výstavby než na řešení bytové dostupnosti pro mladé rodiny, seniory nebo pracovníky veřejných profesí.

Rizika pro ochranu veřejných zájmů

Sdružení upozorňuje také na nevyořádané připomínky týkající se Jednotného environmentálního stanoviska (JES), ochrany krajinného rázu, archeologického dědictví a památkové péče.

Podle SMS ČR by případné oslabení systému JES mohlo být v rozporu s podmínkami financování z Národního plánu obnovy a vystavit Českou republiku riziku finančních sankcí.

STANOVISKO SMS ČR

K návrhu novely stavebního zákona (sněmovní tisk 67)

Návrh není dostatečně připravený!

Podle SMS ČR neřeší hlavní problémy systému a přináší nová rizika pro obce, občany i stát.

13–15
mld. Kč ročně
odhad provozních
nákladů systému

**více než
3 mld. Kč**
možné náklady
reformy

Až 70 %
dnešních nákladů
stavební správy
nesou obce

30–50 %
administrativy navíc
kvůli nepřipravené
digitalizaci

Hlavní výhrady SMS ČR

1 **Bez RIA a bez řádného procesu**
Chybí analýza dopadů, standardní připomínkování i transparentní projednání.

2 **Nejasné ekonomické dopady**
Není jasné, kolik reforma skutečně stojí a kdo ponese jednotlivé náklady.

3 **Nový úřad bez jasného modelu**
Úřad rozvoje území je navržen bez přesvědčivého provozního a personálního řešení.

4 **Personální rizika**
Hrozí odchod zkušených pracovníků a další oslabení stavební správy.

5 **Neřešená digitalizace**
Novela neřeší skutečný problém: nefunkční digitální prostředí a hybridní spisy.

6 **Oslabení územního plánování**
Roste prostor pro individuální výjimky a klesá právní jistota obcí i vlastníků.

7 **Vyšší zátěž pro malé obce**
Další odpovědnost se přenáší na samosprávy bez odpovídající podpory.

8 **Oslabení standardů a kontrol**
Rizikové jsou fikce souhlasů, ekonomická přiměřenost i legalizace černých staveb.

SMS ČR doporučuje

- návrh zásadně přepracovat
- doplnit ekonomické, personální a provozní dopady
- vrátit novelu do transparentního legislativního procesu

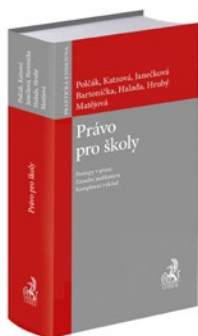
Zdroj: Anna Chvojková

Tři otázky pro... autory knihy Právo pro školy

Stanislav Polčák:

**Řízení školy v roce 2026
vyžaduje víc než jen
znalost paragrafů**

Vedoucí autorského kolektivu Stanislav Polčák vysvětluje, proč moderní ředitel i zřizovatel potřebují hluboký vhled do pracovního práva, bezpečnosti i financování, a jak jim nová kniha pomůže získat klidnější spání.



Co bylo hlavním impulsem k sepsání publikace „Právo pro školy“ a v čem se nejvíce liší od běžně dostupných komentářů ke školskému zákonu?

Zásadním cílem našeho autorského kolektivu bylo vytvořit ucelenou publikaci, která postihne všechny hlavní právní předpisy s dopadem na řízení, organizaci, provoz, financování a v neposlední řadě i na samotný vzdělávací proces ve školách. Stejně jako v případě úspěšné knihy *Právo pro obce*, jejíž řada autorů se podílela i na této novince, jsme se zkrátka nemohli omezit pouze na školský zákon. Nesplnili bychom tím zadání nakladatelství ani očekávání ředitelů a zřizovatelů, kteří v knize chtějí najít odpovědi na všechna důležitá témata spojená s řízením.

Publikace proto obsahuje podrobný výklad pracovního práva, financování škol a vztahů ke zřizovatelům. Věnuje se ale také robustní problematice ochrany osobních údajů, autorských práv, odpovědnostním vztahům nebo velmi aktuálnímu tématu mimořádných situací a bezpečnosti ve školách. Náš výklad cílí specificky na regionální školství, takže jeho těžištěm jsou mateřské a základní školy, rámcově pak školy střední, umělecké či speciální. Musím navíc zdůraznit, že nejde o suchý komentář paragrafů. Snažili jsme se dát tématům jasný řád a formu, která pomůže zřizovatelům – tedy především starostům a představitelům samospráv – i samotným ředitelům škol zorientovat se v neustálých legislativních novelách.

Mezi starosty a řediteli aktuálně nejvíc rezonují témata jako přesun financování nepedagogických pracovníků nebo změny v odkladech školní docházky.

Reflektuje kniha i tyto nejčerstvější změny?

Ano, *Právo pro školy* postihuje všechny legislativní změny uplynulého volebního období, a to včetně těch provedených na samém sklonku roku 2025. Najdete v ní tedy nejen vámi uváděné novinky včetně prováděcích vyhlášek, ale například i změny v pracovních předpisech. Nová pravidla ve financování nepedagogických pracovníků mají navíc zásadní dopad do financování obcí, respektive do zákona o rozpočtovém určení daní. V této části je tak naše kniha vlastně nejaktuálnějším dostupným výkladem určeným přímo pro samosprávy – obce i kraje.

Kniha je poměrně obsáhlá. Pokud byste měl vybrat pasáž, která by měla ředitelům a zřizovatelům ušetřit nejvíce bezesných nocí, která by to byla?

Vybrat z více než dvaceti tematických kapitol jen jednu jedinou je skoro nemožné. Dovolím si proto zmínit aspoň tři. Za prvé je to vysoce aktuální téma hospodaření škol, které zahrnuje i oblast kontrol ze strany zřizovatele. Dále jde o velmi rozsáhlou, ale ryze praktickou část věnovanou ochraně osobních údajů. Ta těží z našich letitých zkušeností s výkonem agendy pověřenců v rámci činnosti SMS-sloužeb pro stovky škol a obcí. A v neposlední řadě musím jmenovat kapitolu o tom, jak být připraven na bezpečnostní incidenty a jak na ně správně reagovat. Pevně věřím, že naše publikace bude pro ředitele, starosty i členy pedagogických sborů skutečně užitečným pomocníkem.

Petr Halada:

**Škola nesmí být pro starostu
černou skříňkou**

Petr Halada stojí v čele SMS ČR, vede obec Kamýk nad Vltavou a zároveň sám učí. Má proto unikátní trojí pohled na to, jak složitá je dnes školská legislativa v praxi. Novou publikaci nevnímá jen jako teoretickou příručku, ale jako každodenní manuál pro život na obci.

Vy jste v pozoruhodné pozici – na školskou realitu se díváte jako starosta (zřizovatel), učitel a předseda SMS ČR. Jak moc se za poslední roky proměnila právní agenda, kterou musí starosta malé nebo střední obce ve vztahu ke škole řešit?

Školní agenda neuvěřitelně narostla, a to i ve vztahu ke zřizovateli. Běžně rozhodujeme o výši poplatků ve školní družině nebo v mateřské škole, domlouváme se na cenách stravného. V posledních měsících se navíc intenzivně zabýváme financováním nepedagogické práce a celkovým provozním rozpočtem naší příspěvkové organizace. Agenda se zkrátka stala mnohem komplexnější.

Kniha „Právo pro školy“ je prezentována jako praktický manuál. Jak konkrétně ji může starosta využít při komunikaci s ředitelem? Pomůže například nastavit jasnější hranice v tom, co je ještě odpovědnost školy a co už povinnost obce jako zřizovatele?

Rozhodně ano. Nová kniha je koncipována jako vysoce praktický manuál. Mnoha starostům, kteří nejsou detailně obeznámeni se všemi specifiky školství, dá jasně odpovědi na otázky spojené s každodenním chodem organizace. Obrovským plusem je, že v ní čtenáři najdou velké množství konkrétních příkladů z reálné praxe.

Pro starosty je teď velkým tématem financování nepedagogů a z toho plynoucí tlak na obecní rozpočty. S čím dalším – co lze v této knize najít – se na vás starostové v rámci SMS ČR nejčastěji obracují? Jsou to spíše pracovníprávní spory, zápisy do škol, nebo bezpečnost?

Dotazy, se kterými se na mě kolegové starostové obracují nejčastěji, se v současnosti týkají právě financování nepedagogické práce. Velmi často ale řešíme také problematiku GDPR, průběh a pravidla konkurzních řízení na ředitele nebo obecně pracovníprávní vztahy – a to včetně vztahů přímo s vedením škol. Všechna tato témata přitom nová publikace pokrývá.

Připravila Marie Macháčová





**PLASTIC
WASTE
FREE EPR a.s.**

PŘEDVLHČENÉ UBROUSKY S OBSAHEM PLASTU: malé výrobky, velký dopad na veřejný prostor

Předvlhčené ubrousky jsou běžnou součástí každodenního života. Řada těchto výrobků obsahuje plastová vlákna, a pokud s nimi po použití není správně nakládáno, mohou končit volně pohozené ve veřejném prostoru nebo v přírodě.

Důsledky nesprávného nakládání následně často řeší právě obce, ať už v podobě zvýšených nákladů na údržbu veřejných prostranství, nebo úklidu odpadu v okolí zastávek, parků či veřejných akcí.

LITTERING JAKO SPOLEČNÁ VÝZVA PRO OBCE I VÝROBCE:

Problematiku volně pohozených odpadů z vybraných plastových výrobků řeší zákon **č. 243/2022 Sb.**, o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí. Tento zákon vychází z principu rozšířené odpovědnosti výrobce (EPR), podle kterého se výrobci podílejí mimo jiné na úhradě nákladů spojených s úklidem litteringu a na osvětové činnosti.

Mezi výrobky, na které se tyto povinnosti vztahují, patří také předvlhčené ubrousky pro osobní hygienu a péči o domácnost obsahující plast. Po použití proto tyto ubrousky patří do směsného odpadu, nikoli na zem ani do přírody.

Cílem systému je podpořit obce při řešení litteringu a podílet se na úhradě nákladů, které obcím vznikají při úklidu volně pohozeného odpadu z vybraných plastových výrobků.

Věděli jste?

- některé předvlhčené ubrousky obsahují plastová vlákna,
- takové ubrousky se v přírodě nerozkládají jako běžný papír, ale mohou se rozpadat na mikroplasty,
- volně pohozené ubrousky zatěžují veřejný prostor i přírodu,
- po použití patří do směsného odpadu.

Co je princip EPR?

EPR (Extended Producer Responsibility) neboli rozšířená odpovědnost výrobce znamená, že výrobci se podílejí na nákladech spojených se svými výrobky i po jejich použití. U předvlhčených ubrousů s obsahem plastu jde zejména o úhradu nákladů na úklid litteringu a osvětu veřejnosti.

Obec nehradí žádné poplatky, naopak získává úhradu nákladů spojených s úklidem litteringu.

KOLEKTIVNÍ SYSTÉM JAKO PARTNER PRO OBCE

Společnost **PLASTIC WASTE FREE EPR a.s.** získala dne 27. 3. 2025 autorizaci Ministerstva životního prostředí pro provozování kolektivní-

ho systému pro vybrané plastové výrobky - předvlhčené ubrousky pro osobní hygienu a péči o domácnost obsahující plast.

Sdružení místních samospráv ČR podporuje spolupráci obcí s kolektivním systémem jako praktický nástroj pro řešení litteringu a podporu čistšího veřejného prostoru.

CO SPOLUPRÁCE PŘINÁŠÍ OBCÍM

Příspěvek na úklid litteringu

Systém přispívá obcím na náklady spojené s úklidem volně pohozeného odpadu. Výše příspěvku odpovídá zákonnému rozsahu pro vybrané plastové výrobky - předvlhčené ubrousky s obsahem plastu.

Minimální administrativní zátěž

Výpočet úhrad, reporty i podklady pro fakturaci zajišťuje kolektivní systém. Obec poskytuje pouze nezbytnou součinnost; data o nákladech jsou v maximální možné míře čerpána z dostupných zdrojů.

Zákonem předpokládaná součinnost obce

Uzavřením smlouvy obec poskytuje zákonem předpokládanou součinnost dle § 15 odst. 8 zákona č. 243/2022 Sb. a umožňuje nastavení systému úhrady nákladů spojených s úklidem litteringu.

Bezplatné zapojení

Obec za zapojení do kolektivního systému nehradí žádné poplatky. Naopak získává příspěvek na úhradu nákladů spojených s úklidem litteringu.

Informovanost veřejnosti je důležitá

Předvlhčené ubrousky s obsahem plastu patří po použití do směsného odpadu, nikoli do přírody. Osvěta pomáhá předcházet jejich odhazování ve veřejném prostoru a přispívá k čistším obcím.

Spolupráce jednoduše a bez zbytečné administrativy

Po uzavření smlouvy zajišťuje kolektivní systém výpočet úhrady i přípravu podkladů pro fakturaci. Obec nemusí samostatně vyčíslvat náklady na úklid předvlhčených ubrousů. Údaje potřebné pro stanovení úhrady jsou v maximální možné míře čerpány z dostupných zdrojů.

Více informací a podklady pro obce

Podrobnosti o spolupráci, možnostech zapojení i osvětové materiály pro komunikaci s občany najdete na www.plasticwastefree.cz a na sociálních sítích Plastic Waste Free EPR.



Dobrá praxe naživo:

Škůdci v obci: prevence, rizika a účinné řešení

Webinář



15. července 9-11 hod



16. července 13-15 hod



online, MS Teams

Přednášející:

Pavel Šibor, odborník na deratizace a desinfekce

Program webináře:

- Jaká rizika představují **přemnožení hlodavci, hmyz nebo další škůdci** v obcích? Jak správně postupovat při výskytu **potkanů, myší, kun, vos, sršňů či mravenců** a kdy je nutný odborný zásah?
- Prakticky zaměřený webinář pro **starosty a zástupce obcí** představí nejčastější problémy spojené se škůdci v obecním prostředí, možnosti **prevence i efektivní a bezpečné způsoby řešení**. Součástí budou doporučení pro komunikaci s občany, správné nastavení deratizačních opatření i zkušenosti z praxe.
- Webinář povede **odborník na deratizaci a dezinfekci s dlouholetou praxí**, který přiblíží aktuální trendy, nejčastější chyby i osvědčené postupy při ochraně veřejného prostoru a obecního majetku.

[Registrace ZDE](#)

Volby v říjnu proběhnou postaru, bezpečnost je prioritou. Odměny komisařům ale vzrostou

Letošní podzimní komunální a senátní volby měly původně přinést revoluci v podobě nového Informačního systému správy voleb (ISSV). Ministerstvo vnitra však navrhlo odklad jeho ostrého startu až na rok 2028. Co vedlo resort k tomuto kroku, jaké novinky přesto vstupují v platnost a co to znamená pro samosprávy? Odpovídá Tomáš Jirovec, ředitel odboru voleb Ministerstva vnitra.

Pane řediteli, ještě na začátku roku to vypadalo, že letošní podzimní komunální a senátní volby budou plně pod taktovkou nového Informačního systému správy voleb (ISSV). V květnu však Ministerstvo vnitra přišlo s návrhem na odklad jeho ostrého startu až na období po 1. lednu 2028. Co bylo tím hlavním důvodem?

Předně je na místě upozornit, že ISSV není nástrojem pro elektronické hlasování. Zjednodušeně řečeno, na to, co se děje ve volební místnosti, nemá žádný přímý dopad. Jde o nástroj pro zajištění organizačně-technické přípravy voleb, který nejvíce dopadá na registrační řízení a obsazování okrskových volebních komisí.

Senátní návrh novely zákona o správě voleb, na jehož přípravě se Ministerstvo vnitra podílelo, však opravdu počítá s odkladem spuštění tohoto informačního systému. Systém jsme nemohli s ohledem na krátký čas důkladně otestovat, zároveň také ještě potřebujeme prostor na dokončení některých kyberbezpečnostních aspektů. Vzhledem k tomu, že systém bude pracovat s osobními údaji občanů, nemůžeme brát bezpečnost na lehkou váhu. Zároveň odklad poskytne dostatečný prostor na proškolení všech orgánů, které budou se systémem v budoucnu pracovat. Pokud bude odklad (sněmovní tisk č. 190) schválen, podávání kandidátních listin, řízení o jejich registraci a obsazování okrskových volebních komisí bude probíhat obdobně jako při posledních komunálních volbách.

SMS ČR toto manažerské rozhodnutí vítá – pro obce je prioritou bezpečnost a stabilita voleb, nikoliv rychlost za každou cenu. Byly i z vašeho pohledu hlavním faktorem výsledky dosavadních interních testů a obavy, zda by se systém do podzimu stihl stoprocentně odladit?

Je to tak, byť samotná bezpečnost systému byla jedním z mixu dílčích rizik, který nás dovedl k rozhodnutí pokusit se o odklad nasazení. Ministerstvo vnitra za žádnou cenu nechce ohrozit řádný průběh volebních procesů. To vždycky byla a bude prioritou ministerstva. Odložení spuštění systému se navíc nijak nedotýká voličů. Změny, jako jednotný registr voličů, které budou platit od roku 2027, zůstávají v platnosti. Volebním orgánům a politickým subjektům zase poskytneme dostatečný čas se na změny připravit a důkladně je proškolit.

V rozhovoru se mimo jiné dočtete:

- Proč Ministerstvo vnitra odložilo start digitálního systému ISSV až na rok 2028?
- Které legislativní novinky a změny pravidel platí pro obce už pro letošní říjnové volby?
- O kolik peněz si finančně polepší členové okrskových volebních komisí?
- Proč by starostové neměli odkládat registraci do technického systému CAAIS?

Zákon o správě voleb jako celek nabyl účinnosti už 1. ledna. Květnový senátní návrh odkládá na rok 2028 výhradně nasazení digitálního systému ISSV. Co z této nové legislativy tedy nakonec zůstává pro letošní říjnové volby v platnosti? Pocítí starostové některé legislativní novinky už letos?

Registračním úřadem je nově výhradně pověřený obecní úřad (POÚ), nikoliv už obecní úřad se dvěma odbory. To je věc kompetenčního charakteru, které se odložení systému nijak nedotkne. Co je pro registrační řízení klíčové a zůstane v platnosti, je skutečnost, z čeho se bude určovat minimální počet podpisů potřebný k podpoře nezávislých kandidátů a jejich sdružení. Dříve se potřebný počet podpisů určoval ze všech obyvatel obce. V letošních volbách to bude poprvé jinak – podle počtu oprávněných voličů dané obce. Registrační úřady i kandidáti tuto informaci naleznou např. na stránkách ministerstva (mv.gov.cz/volby). Zde byl záměr ponechat tuto pro kandidující subjekty výhodnější právní úpravu v platnosti.

Obsazování volebních komisí proběhne starým způsobem bez informačního systému. Čeho se odklad nedotkne, je navýšení odměn pro volební komisaře. U řadového člena se bavíme o navýšení základní odměny o 700 Kč na 2 500 Kč. Ke zvýšení došlo i u příplatků např. za souběžné konání více druhů voleb. Věříme, že to povede ke zvýšení zájmu o účast v komisích.

Součástí projednávané novely je ještě jedna záležitost, které si komisaři i voliči všimnou, a to v senátních volbách. Letošní senátní volby měly být prvními se společným hlasovacím



lístkem. Novela však vrací právní stav k tomu, že každý z kandidátů má jeden samostatný hlasovací lístek. Budeme tedy stále pracovat se sadou lístků, přičemž každý z nich bude nově opatřen QR kódem, aby měli voliči se zrakovým postižením možnost vhodného přístupu k jeho obsahu.

Pro starosty a zapisovatele zejména v malých obcích to znamená, že říjnové volby proběhnou v procesních věcech podle staré praxe. Pojede se tedy u kandidátek a okrskových komisí plně v režimu původních volebních zákonů?

Ano. Záměr ministerstva byl, aby se organizace a příprava voleb vrátila k postupům z posledních komunálních voleb. Rozdíl budou jen věci, které jsem nastínil výše. Jakmile bude ujasněno, že návrh na odložení systému byl schválen, jsme připraveni zveřejnit metodické materiály včetně vzorů pro podání kandidátní listiny. Obecně platí, že volební strany mohou „oprášit“ své zkušenosti z roku 2022.

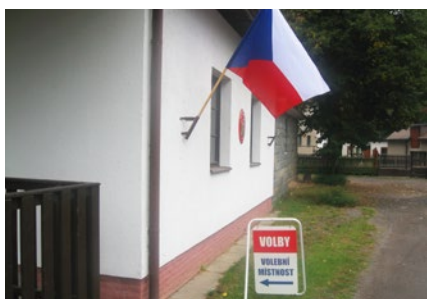
Součástí aktuálního legislativního návrhu je i to, že obce získají více času pro registraci do autentizačního systému CAAIS. Doporučujete obcím přesto tuto technickou registraci dokončit co nejdříve?

Jsem rád, že se nám s kolegy z DIA podařilo díky snaze rozjet ISSV výrazně zvýšit i povědomí o systému CAAIS a počet zalozovaných obcí narostl desetinásobně. Stále však není počet obcí s lokálním administrátorem pro CAAIS stoprocentní. ISSV není jediný systém veřejné správy,

ke kterému budou obce pomocí CAAIS přistupovat, jejich počet bude přibývat. Do budoucna má systém CAAIS plně nahradit tzv. JIP/KAAS. Doporučuji tedy obecním úřadům přípravu na využívání systému CAAIS nepodcenit a plně využít materiály, které k tomu poskytuje DIA.

Odklad na rok 2028 vám dává k dispozici více času navíc. Dočkáme se v tomto mezidobí masivnějšího testování ISSV přímo v terénu a zapojíte do něj i zástupce malých obcí?

Dovolím si upřesnit, že ten časový rámec se rozhodně neprodlužuje tak výrazně. Pořád platí, že systém musí být předán Ministerstvu vnitra do konce roku 2026 a první úkony, konkrétně v systému ePetice pro online sběr podpisů, se mají spustit již 1. 1. 2027. Systém má sice obsloužit procesy pro volbu prezidenta republiky v lednu 2028, ale činnosti jako registrační řízení poběží již v roce 2027.



Pokud jde o testování systému, konkrétní kroky jsme již učinili, a to i ve spolupráci se SMS ČR, jehož prostřednictvím jsme do procesu zapojili i menší obce. Za tuto i další spolupráci chci SMS velmi poděkovat. Je pravda, že časový posun pro ostré nasazení systému nám nyní poskytne prostor pro ještě širší a důkladnější testování.



Původně mělo před ostrým startem proběhnout intenzivní školení starostů. Jak se nyní mění harmonogram metodické podpory a kdy se poprvé zástupci samospráv s prostředím ISSV seznámí „naživo“?

Na jaře proběhla roadshow k vedení registračního řízení v připravovaném systému pro pověřené obecní úřady. Nyní se intenzivně pracuje na metodikách pro situaci, kdy bude sněmovní tisk č. 190 schválen, abychom materiály mohli prezentovat v zásadě ihned. Všechny materiály budou v průběhu června dostupné na volebním webu ministerstva. Počítáme také s webináři pro registrační úřady (POÚ). Obce se tedy nemusí bát, že by neměly potřebné informace.

Seznámení se systémem pak plánujeme opět intenzivněji rozjet po volbách. Dojde-li k odložení ostrého startu, je logické, že se metodicky soustředíme na vzniklý právní stav. Školit území na samotnou práci v systému, který se ve volbách 2026 nepoužije, by bylo zjevně matoucí.

V zákoně o správě voleb je nově zaveden pevný termín pro podzimní volby – první celý říjnový týden. Letos tedy budeme volit v pátek 9. a v sobotu 10. října 2026. Platí toto pravidlo natrvalo i přes odklad samotného digitálního systému ISSV?

Ano, toto pravidlo je trvalé a případný odklad pro použití informačního systému na to nemá žádný vliv.

V politickém prostoru se v minulosti hodně diskutovalo také o možném přechodu na jeden volební den (pouze v pátek), což nakonec neprošlo. Řeší váš odbor už nyní technické a bezpečnostní dopady na malé obce, pokud by se debata vrátila?

V tuto chvíli Ministerstvo vnitra nepracuje na tématu jednodenních voleb.

Co byste na závěr vzkázal starostům a starostkám? Na co by se měli ve svých obcích začít v klidu připravovat a co ze svých úkolů směřujících k budoucí digitalizaci rozhodně neodkládat?

Určitě jim doporučuji sledovat volební web ministerstva www.mv.gov.cz/volby. Najdou tam všechny potřebné informace a metodické materiály, jak letošní podzimní volby zvládnout bez problémů. S kolegy jsme připraveni poskytnout jim v případě nejasností pomocnou ruku.

Z hlediska digitalizace bych neodkládal zajištění přístupů do autentizačního systému CAAIS, na který budou v budoucnu navázané další systémy veřejné správy. Ale hlavně bych chtěl všem starostkám, starostům a zaměstnancům obecních úřadů poděkovat za spolupráci, která je pro zajištění voleb naprosto klíčová.

Rozhovor vedla Marie Machačová

CHECK-LIST PRO STAROSTY:

Co musíte vědět o letošních podzimních volbách?

- [] **Termín voleb je pevný:** Volby se konají v novém trvalém termínu, kterým je první celý týden v říjnu. Letos budeme hlasovat v **pátek 9. a v sobotu 10. října 2026.**
- [] **ISSV se odkládá:** Nový digitální systém letos běžet nebude. Podávání kandidátních listin i delegování do komisí proběhne **papírovou formou** podle osvědčené praxe z roku 2022.
- [] **Změna u nezávislých kandidátů:** Minimální počet podpisů pro nezávislé kandidáty a jejich sdružení se již nepočítá z počtu obyvatel obce, ale **nově z počtu oprávněných voličů**. Údaje najdete na webu MV.
- [] **Nová role pro POÚ:** Registračním úřadem je nově výhradně **pověřený obecní úřad (POÚ)**, nikoliv obecní úřad se dvěma odbory.
- [] **Vyšší odměny pro komisaře:** Zvýšení odměn platí již pro tyto volby! Základní odměna řadového člena komise se zvyšuje **o 700 Kč na 2 500 Kč**. Vyšší budou i příplatky za souběh voleb.
- [] **Senátní volby se starými lístky:** Pokud se u vás konají i volby do Senátu, bude se hlasovat opět se **sadou samostatných lístků**, které budou nově opatřeny QR kódem pro zrakově postižené.
- [] **Neodkládejte CAAIS:** I přes odklad ISSV neotálejte se zajištěním přístupů do autentizačního systému **CAAIS**. V budoucnu nahradí JIP/KAAS a bude nezbytný pro další systémy veřejné správy.
- [] **Sledujte metodické materiály:** Kompletní vzory, návody a termíny zveřejní Ministerstvo vnitra v průběhu června na **webu www.mv.gov.cz/volby**.

je lidská sounáležitost a schopnost držet při sobě

V šestém díle seriálu *Tváře nového předsednictva* vám představujeme důležitou osobnost SMS ČR, která dlouhodobě formuje hlas sdružení v oblasti sociálních věcí, financování a podpory venkova. Eliška Olšáková, poslankyně a bývalá předsedkyně SMS ČR, získala ve volbách do předsednictva na celostátní konferenci absolutně nejvyšší počet hlasů. Své bohaté zkušenosti z komunální i krajské politiky využívá přímo v parlamentních lavicích, kde neúnavně vysvětluje, jak nedomyšlená legislativa dopadá na ty nejmenší obce. V rozhovoru popisuje zákulisí bojů za spravedlivé RUD, fakta kolem zákona o podpoře bydlení i to, proč nesmíme ztratit kontakt s realitou v území.

V rozhovoru se mimo jiné dočtete:

- Co pro ni osobně i profesně znamená nejsilnější podpora od starostů z celé republiky.
- Jak se dá skloubit pohled z obecní samosprávy s prací poslankyně a proč to není schizofrenní pozice.
- V čem jsou největší úskalí legislativy kolem dostupného bydlení a proč se obce potýkají s chaosem ze strany státu.
- Jak složité je v dnešní ekonomické realitě bránit obecní peníze před centrálními škrty.
- V čem udělalo sdružení největší skok dopředu a jak se změnila jeho vyjednávací pozice vůči vládním institucím.



Na loňské celostátní konferenci SMS ČR v Mladé Boleslavi jste ve volbách do předsednictva získala absolutně nejvyšší počet hlasů ze všech kandidátů. Co pro vás takto silný mandát od starostů z celé republiky osobně i profesně znamená?

Především je to pro mě velký závazek a také potvrzení, že práce, kterou pro obce dlouhodobě dělám, má smysl. Velmi si důvěřují starostů a starostek vážím, protože právě oni nejlépe vědí, s jakými problémy se obce každý den potýkají. Vnímám to jako silný mandát pokračovat v obhajobě zájmů menších měst a obcí, a to zejména v oblasti sociálních služeb a financování samospráv. Zároveň je to pro mě obrovská lidská motivace neztratit kontakt s realitou v území a dál naslouchat konkrétním potřebám lidí.

Jako bývalá předsedkyně sdružení, nyní členka předsednictva a současná poslankyně sedíte, nadneseně řečeno, na dvou židlích. Pomáhá vám tato dvojrole v tom, že dokážete kolegům v parlamentu lépe vysvětlit, jak legislativa dopadne na ty nejmenší obce, nebo je to občas schizofrenní pozice?

Já to naopak považuji za velkou výhodu. Díky dlouholeté práci v komunální i krajské sféře znám velmi dobře praktické dopady zákonů na běžný chod obcí. Ve Sněmovně často vidím, že některé návrhy vypadají dobře na papíře, ale v praxi mohou znamenat obrovskou administrativní nebo finanční zátěž právě pro malé obce. Mám možnost přenášet do legislativy konkrétní zkušenosti z území – ať už jde o financování sociálních služeb, dostupnost bydlení, fungování úřadů, nebo například problematiku transfor-

mace ústavní péče pro osoby se zdravotním postižením. Samozřejmě někdy není jednoduché skloubit všechny role a pohledy, ale právě propojení komunální zkušenosti a parlamentní práce považuji za velmi prospěšné.

V posledních měsících jste se intenzivně zabývala zákonem o podpoře bydlení. Ten byl nakonec schválen v omezené podobě, která na obce přenáší velkou část odpovědnosti bez dostatečného zajištění, a v letošním roce se jím ve Sněmovně díky novele zabýváte znovu. Co se vám v něm podařilo pro samosprávu úspěšně prosadit?

V průběhu jednání se nám podařilo prosadit několik důležitých změn – například zachování poradenství pro všechny občany, kteří o něj požádají, což považuji za klíčovou prevenci sociálních problémů. Rozšířilo se také poskytování poradenství na všechny obce s rozšířenou působností a podařilo se zvýšit příjmový limit na dvojnásobek životního minima. Bohužel ale zůstává spor o to, kdo bude systém prakticky zajišťovat. Velká část agendy se přesouvá na už dnes přetížené úřady práce a mám oprávněné obavy, že systém bez personálního a finančního zajištění nebude fungovat efektivně.

Obce chtějí stavět byty pro běžné rodiny, seniory nebo mladé lidi, kteří dnes na komerční bydlení často nedosáhnou. Místo neustálých změn a chaosu potřebují partnery, na které se budou moci spolehnout.

Když se na problematiku bydlení podíváme obecně – co samosprávy v oblasti nedostupnosti bydlení aktuálně pálí nejvíce a jaké nástroje od státu reálně potřebují?

Obce dnes nejvíce trápí nestabilita a nepředvídatelnost podpory ze strany státu. Mnoho měst a obcí připravilo projekty dostupného nájemního bydlení, investovalo čas i peníze do projektové dokumentace, ale dotační programy nebo finanční nástroje byly zastaveny nebo změněny. To je pro samosprávy obrovský problém, protože bez dlouhodobé jistoty se takové projekty velmi těžko plánují. Podle informací z Ministerstva pro místní rozvoj jsou přítom v území připraveny projekty za 20 miliard korun! Potřebujeme stabilní a předvídatelný systém financování dostupného bydlení, dostupné úvěrové nástroje a jasná pravidla. Obce chtějí stavět byty pro běžné rodiny, seniory nebo mladé lidi, kteří dnes na komerční bydlení často nedosáhnou. Místo neustálých změn a chaosu potřebují partnery, na které se budou moci spolehnout.

SMS ČR dlouhodobě bojuje za spravedlivé financování obcí a měst.

Jak složité je v současné ekonomické realitě neustále hlídat, aby stát neubíral peníze z obecních rozpočtů na úkor centrálních projektů a škrťů?

To je vlastně dlouhodobě hlavní poslání SMS ČR. Sdružení vzniklo právě proto, aby hájilo férové podmínky pro menší obce a spravedlivé rozdělování peněz z rozpočtového určení daní (RUD). Obce dnes zajišťují velké množství služeb pro občany, ale často se na ně přenášejí další povinnosti bez odpovídajícího financování. Již dnes je výkon přenesené státní správy hrazen ze stra-



Největší síla SMS ČR je v tom, že jsme skutečně silným hlasem obcí z celé republiky. Máme stále více členů a zároveň jsme se obrovsky posunuli profesně ...

ny státu pouze z 50 až 60 %, proto je nutné neustále legislativní proces kontrolovat. Velmi citlivě vnímáme jakékoliv zásahy do RUD nebo návrhy, které by zvýhodňovaly jen některé skupiny obcí. Jsem samozřejmě pro spolupráci obcí a podporu společných projektů, ale nemělo by to být na úkor ostatních malých samospráv. Právě malé obce drží život na venkově a zaslouží si stabilní podmínky pro svůj rozvoj.

Když se ohlédnete za obdobím, kdy jste SMS ČR vedla jako předsedkyně, a porovnáte to s dneškem – v čem udělalo sdružení největší skok dopředu?

Největší síla SMS ČR je v tom, že jsme skutečně silným hlasem obcí z celé republiky. Máme

stále více členů a zároveň jsme se obrovsky posunuli profesně. Sdružení dnes nabízí obcím špičkové odborné zázemí, právní poradenství, vzdělávání nebo pomoc s konkrétními projekty, například v oblasti digitálních technických map či legislativy. Významné je také to, že nás dnes státní instituce berou jako plně respektovaného partnera. Když se připravují zákony týkající se samospráv, je naprosto zásadní, aby u toho zazníval hlas menších obcí, které mají úplně jiné možnosti než velká města. A myslím, že právě v tom udělalo SMS ČR obrovský posun.

Práce ve veřejné sféře, ať už té komunální nebo celostátní, bývá často vyčerpávající a plná kompromisů. Co vás po všech těch

letech drží v tempu a dává vám energii věnovat se obhajobě zájmů venkova?

Mě vždy motivovali lidé a pocit, že moje práce má konkrétní dopad. Ve veřejné správě pracuji více než čtyřicet let a pořád si myslím, že má smysl věnovat energii věcem, které mohou lidem reálně zlepšit život. Samozřejmě ne vždy je všechno jednoduché a člověk občas naráží na byrokracii nebo politické střety, ale když pak vidíte konkrétní výsledky v obcích nebo pomoc lidem, tak vám to tu energii spolehlivě vrátí. A také mám upřímně ráda venkov a komunitní život. Myslím, že právě menší obce mají obrovskou sílu v lidské sounáležitosti, ochotě pomoci a v tom, že lidé k sobě mají blíže. A to je něco, co bychom si měli za každou cenu uchovat.

Na závěr se přenesme k vám domů na Valašsko. Kdybychom za vámi přijeli do vašeho regionu, na jaké místo byste nás vzala, abychom načerpali energii a pochopili duši vašeho milovaného kraje?

Valašsko není jen krásná příroda, ale hlavně lidé, tradice a neopakovatelná atmosféra. Určitě bych vás vzala do hor a do přírody, protože právě tam člověk nejlépe pochopí klid a sílu našeho kraje. Ale zároveň bych vás vzala i na některou z tradičních akcí – třeba na Mikulášský jarmek nebo valašské kulturní slavnosti, kde se setkávají srdeční, pracovití a pokorní lidé. Mám moc ráda také naše kostely, muzea a folklor, protože právě tam je vidět hluboká úcta k tradicím a ke kořenům. Myslím, že duše Valašska je hlavně v lidskosti, soudržnosti a schopnosti držet při sobě i v těžších dobách.

To zní jako tip na hezký výlet.

Děkuji za rozhovor i za pozvání!

Marie Macháčová

Obce se musí připravit na červencové spuštění Centrální evidence psů, MZe rozeslalo podklady

Sdružení místních samospráv ČR upozorňuje své členy na blížící se spuštění systému Centrální evidence psů (CEP), jehož ostrý provoz začne v červenci letošního roku. Ministerstvo zemědělství (MZe) již rozeslalo oficiální oznámení a metodické podklady klíčovým partnerům v území včetně SMS ČR. Nový jednotný státní registr, zřizovaný podle zákona o veterinární péči, má obcím výrazně zjednodušit agendu spojenou s evidencí psů, nálezy či ztrátami zvířat. Sdružení proto doporučuje, aby si samosprávy zajistily přístupy v dostatečném předstihu.

Ministerstvo zemědělství prostřednictvím vrchního ředitele sekce ekologického zemědělství, komodit, výzkumu a vzdělávání Petra Jílka informovalo, že centralizovaný systém umožní rychlé dohledávání informací, snazší komunikaci s chovateli a lepší koordinaci při výkonu veřejné správy.

Pro obecní úřady to v praxi znamená možnost vykonávat v systému CEP tyto hlavní činnosti:

- vyhledávat psy podle identifikačního čipu,
- nahlížet do evidence a získávat údaje o chovatelích či povinném očkování,
- přijímat od občanů a evidovat oznámení o ztrátě psa,
- pracovat s přehledem ztracených psů,
- zadávat do systému nově nalezené psy a vést jejich evidenci.

Přístup pro obce přes CAAIS, nutná včasná příprava

Zásadní technickou informací pro obce je, že přístup do registru bude možný výhradně prostřednictvím systému CAAIS (caais.gov.cz). Lokální správci IT na obecních úřadech musí tento přístup zajistit buď vytvořením nového účtu, nebo převodem stávajících přístupových oprávnění z platformy JIP/KAAS.

MZe v rozeslaných podkladech apeluje na to, aby obce seznámily své pracovníky s fungováním registru ještě před zahájením ostrého provozu. Podrobný videonávod k nastavení přístupu je dostupný na YouTube. Další metodická podpora, konkrétní postupy pro jednotlivé úkony a video návody jsou pro zástupce samospráv již nyní připraveny na testovací adrese registru (test.registrpsu.gov.cz) v sekcích „Životní situace“ a „Nápověda“.

red

Jsme SMS-sluzby s.r.o. a samosprávám a jimi zřizovaným školám nabízíme už od roku 2018 mnohem víc než jen službu pověřence pro ochranu osobních údajů, která exkluzivně zahrnuje i přístup k newsletteru Samospráva v právu. Členským obcím Sdružení místních samospráv ČR umíme poradit v oblasti dotací a veřejných zakázek, také s vypořádáním autorských práv nebo se strategickým plánováním. Umíme provést i audit webových stránek. A co můžeme nabídnout školám? Poskytujeme pověřenecké služby, v rámci kterých zdarma vydáváme newsletter Škola v právu, zajišťujeme rovněž školskou právní poradnu. A také pro vás píšeme! Přesvědčit se o tom můžete na stránkách, které si právě prohlížíte, a na webových stránkách SMS-sluzby s.r.o. v sekci Aktuálně, kde najdete všechny naše texty v plném rozsahu. Tak nezapomeňte, SMS-sluzby s.r.o. jsou tu pro vás a vaše školy. Jsou tu k vašim službám!



Pověřenecké služby – Lenka Matějová
lenka.matejova@sms-sluzby.cz, 724 595 111
Veřejné zakázky – Michaela Jelínková
michaela.jelinkova@sms-sluzby.cz, 770 600 556
Dotací servis – Tereza Urbánková
tereza.urbankova@sms-sluzby.cz, 770 600 685
Strategické plánování – Marek Komárek
marek.komarek@sms-sluzby.cz, 725 983 171
Autorská práva jednoduše – Simona Paulíková
simona.paulikova@sms-sluzby.cz, 777 831 080
Audit webových stránek – Daniel Stuchlík
daniel.stuchlik@sms-sluzby.cz, 774 420 750
Sekretariát – Magdalena Komárková
kancelar@sms-sluzby.cz, 723 644 867

Změna poddodavatele během zadávacího řízení: Je to možné?

Veřejné zakázky

Poddodavatelé představují v systému veřejných zakázek významný prvek. Umožňují firmám ucházet se o zakázky, na které by samy neměly dostatek kapacit či specifické expertízy. Co se však stane, když je potřeba partnera v průběhu soutěže vyměnit? Co v takové situaci říká zákon a rozhodovací praxe?

Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek (ZZVZ), sice pojem „poddodavatel“ výslovně nedefinuje, v praxi jde však o subjekt, který se aktivně podílí na plnění zakázky. V zásadě přitom rozlišujeme dva typy:

- **Kvalifikační poddodavatel:** Subjekt, prostřednictvím kterého dodavatel prokazuje chybějící část kvalifikace.
- **Realizační poddodavatel:** Subjekt, který se podílí pouze na samotné faktické realizaci zakázky.

Co na to říká právo a soudy?

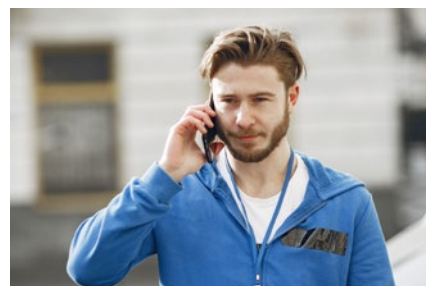
Samotný zákon možnost výměny poddodavatele během zadávacího řízení výslovně neupravuje (přípustnost pouze implicitně vyplývá z § 88 ZZVZ). Zásadní je proto rozhodovací praxe Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (ÚOHS) a Nejvyššího správního soudu.

Tyto instituce potvrdily, že nahrazení poddodavatele je možné. Změna však nesmí vést k materiální změně nabídky – typicky k ní nelze přistoupit tehdy, pokud je zapojení konkrétního poddodavatele přímo předmětem hodnocení nabídek.

Rizika a legitimní důvody ke změně

K výměně partnera obvykle dodavatele vedou legitimní důvody, jako jsou ekonomické potíže poddodavatele, ztráta jeho způsobilosti nebo organizační změny. Je však nutné mít na paměti, že takový krok znamená zásah do podané nabídky (či žádosti o účast) a mohl by narušit soutěžní prostředí.

Při posuzování přípustnosti změny je proto vždy nutné zohlednit konkrétní podmínky daného řízení a zajistit, aby byla i nadále bezvýhradně splněna požadovaná kvalifikace.



Změna poddodavatele je legální a možná. Každý případ je však nutné posuzovat individuálně v kontextu základních zásad zadávání veřejných zakázek, konkrétních podmínek řízení a textu uzavřené smlouvy.

Pozor na pravidla během plnění smlouvy

Pokud ke změně dochází až ve fázi plnění smlouvy, zadavatelé v souladu s § 85 ZZVZ často podmiňují výměnu realizačních poddodavatelů svým předchozím souhlasem. Následný poddodavatel navíc musí splňovat stejná kritéria (např. referenční zakázky či konkrétní rozsah plnění), která byla prokázána v původní nabídce.

Změna poddodavatele je tedy legální a možná. Každý případ je však nutné posuzovat individuálně v kontextu základních zásad zadávání veřejných zakázek, konkrétních podmínek řízení a textu uzavřené smlouvy.

Michaela Jelínková
koordinátorka
veřejných zakázek



Jste součástí společenství obcí a řešíte jeho strategii?

Obrat'te se na nás!

Strategické plánování

Po celém Česku v současnosti funguje už na šest desítek společenství obcí. Jedná se o speciální formu svazku obcí, v jejímž rámci je koordinován strategický rozvoj území. I proto je nezbytným podkladem pro fungování takového společenství právě strategie rozvoje.

Jak tedy na úspěšnou strategii?

V prvé řadě je nutné shromáždit analytické podklady, a to jak ve formě dat z veřejně dostupných zdrojů, tak v podobě informací od samotných obcí. Cílem však není sběr co největšího množství dat, ale výhradně takových informací, které mají potenciál ovlivnit budoucí směřování území.

K objektivním podkladům je pak vhodné doplnit subjektivně vnímané potřeby a výzvy území. Nejlepší metodou je polostrukturovaný rozhovor se starosty všech členských obcí. Je nutné si uvědomit, že každá členská obec má bez ohledu na svou velikost ve společenství stejné slovo.

Od analýzy ke konkrétním projektům

Výstupy z provedených rozhovorů je pak vhodné konfrontovat se zjištěnými objektivními informacemi o území a vydefinovat tak nejen strategické oblasti, ale i zcela konkrétní záměry, respektive projekty, které povedou k rozvoji celého území. Mezi ně se řadí nejen společné projekty více obcí, ale také projekty realizované jednotlivými obcemi s potenciálem pro rozvoj širšího území.



Klíčem je správná implementace

Poslední, ale nejdůležitější částí strategie je její implementace. Měla by být jasně stanovena odpovědnost za realizaci a identifikovány reálné možnosti financování. Samozřejmostí je přímá návaznost na rozpočty jednotlivých obcí ve společenství.

Pokud právě uvažujete o pořízení strategie pro vaše společenství, neváhejte se ozvat našemu strategicko-plánovacímu týmu!

Marek Komárek
koordinátor
strategického
plánování



MŽP nabízí obcím v Ústeckém a Karlovarském kraji miliony na obnovu brownfieldů

Dotační servis

Ministerstvo životního prostředí vyhlásilo výzvu k předkládání žádostí o podporu na regeneraci nevyužívaných areálů v Ústeckém a Karlovarském kraji. Finanční prostředky formou kombinace dotace a bezúročných půjček jsou určeny na přeměnu brownfieldů na objekty s veřejným přínosem. Žádosti je možné podávat do 30. října 2026, projekty budou hodnoceny průběžně.

Peníze půjdou na školy i komunitní centra

Podpora se zaměřuje na projekty, které by bez této pomoci nebyly ekonomicky realizovatelné. Jde zejména o investice do občanské vybavenosti, škol a školských zařízení či kulturních a komunitních center. Financování může pokrýt až 100 procent celkových způsobilých výdajů (CZV), a to prostřednictvím dotace ve výši 45 procent a bezúročných půjček ve výši 55 procent z CZV. U půjček s maximální dobou splatnosti 10 let zadavatel neúčtuje žádné dodatečné poplatky.



Podmínky financování a termíny

Projekty v Ústeckém kraji mohou získat podporu až do výše 300 milionů korun na jeden projekt, v Karlovarském kraji je limit stanoven na 100 milionů korun. Fyzická realizace podpořených projektů musí být kompletně ukončena do 30. září 2029. Podmínkou je, že stavební práce nesmí být v době podání žádosti ukončeny, jejich zahájení před podáním žádosti je však přípustné.

Nabídka servisu pro municipality

Předběžné vyhodnocení projektových záměrů a kompletní servis při podání žádosti nabízejí městům a obcím specialisté ze společnosti SMS-slужby s. r. o. Konzultace jsou partnerům k dispozici na e-mailové adrese dotace@smscr.cz.

Monika Hrušková
dotační specialista



Léto se SMS-sloužbami: Přijměte pozvání na tradiční letní školy pro starosty i ředitele

SMS ČR Vzdělávání

Společnost SMS-sloužby připravila na nadcházející měsíce další ročník oblíbených letních škol. Třídenní akce nabité praktickými poznatky od předních odborníků jsou určeny jak zástupcům samospráv, tak lidem z oblasti regionálního školství. Obě školy se uskuteční kompletně online, registrace jsou již spuštěny.

Letní škola (nejen) pro starosty: Témata pro moderní samosprávu

- **Termín:** 14., 15. a 16. července (vždy od 9:00 do 16:00 hodin)

Během tří dnů nabídne program celkem 12 přednášek, kterými účastníky provede 13 zkušených lektorů. Cílem je představit srozumitelnou a praktickou formou oblasti, které by neměly uniknout pozornosti žádného představitele samosprávy.

Na co se můžete těšit?

- **Volební mezidobí:** Vhled do problematiky přechodu mezi volebními obdobími zastupitelstva obce.
- **Společenské akce:** Informace k právnímu a praktickému postavení obce jako pořadatele akcí.
- **Umělá inteligence:** Praktický pohled na bezpečné využití AI v prostředí samospráv.
- **A mnoho dalšího:** Řada dalších aktuálních témat z oblasti každodenního fungování obcí a měst.

Letní škola (nejen) pro ředitele škol: Inspirace v měnící se době

- **Termín:** 18., 19. a 20. srpna (vždy od 9:00 do 16:00 hodin)

Letošní, v pořadí již šestý ročník, je určen ředitelům a ředitelkám škol, zástupcům zřizovatelů i všem, které zajímá budoucnost českého vzdělávání. Program nabídne inspirativní osobnosti reagující na aktuální výzvy ve školství.

Mezi hlavní lákadla programu patří:

- **Ekonomika škol:** Tříhodinový blok Petry Schwarzové věnovaný ekonomickým vnitřním předpisům škol a školských zařízení.
- **Smartphony v lavicích:** Vystoupení Michaely Mlíčkové Jelínkové z iniciativy Digibalanc zaměřené na regulaci mobilních telefonů jako výrazný globální trend.
- **Prevence konfliktů:** Přednáška Zuzany Svobodové o správné komunikační strategii jako účinném nástroji předcházení sporům.

Vzdělávání online, které respektuje váš čas

Obě letní školy spojuje maximální flexibilita. Probíhají výhradně v online prostředí prostřednictvím platformy Google Meet, takže se můžete připojit odkudkoliv – z kanceláře i z domova.

Nemáte čas na celý program?

Pokud vám některý z termínů nevyhovuje, nemusíte mít obavy. Všichni registrovaní účastníci získají přístup k videozáznamům všech přednášek, které si mohou pustit kdykoliv podle svých časových možností.

Kompletní podrobný program a registrační formuláře naleznete již nyní na webových stránkách SMS ČR Vzdělávání. Rezervujte si své místo včas a získáte náskok do dalšího školního i volebního roku. Těšíme se na společné letní setkání plné inspirace, nových poznatků a zajímavých diskusí.

Pavla Štěpánová
koordinátorka
vzdělávacích aktivit



WEBINÁŘ - 17. SRPNA 2026 (13:00-14:00)
PŘIPOJTE SE A SEZNAMTE SE S ENERGOVIZOREM

Energovizor

**Chytrá správa
a efektivní řízení energií
pro města a obce**

www.energovizor.cz

- + Energovizor vzniká **ve spolupráci se starosty** a zohledňuje jejich **zkušenosti a reálné potřeby**
- + celá **energetická agenda** vaší obce **přehledně na jednom místě**
- + s pomocí moderních nástrojů **šetří** Energovizor nejen **váš čas**, ale také **obecní prostředky**

- ✓ standardní **cena roční licence 7.900 Kč** včetně DPH
- ✓ zaváděcí **cena do 31. 8. 2026 4.900 Kč** včetně DPH
- ✓ obce **nad 3 000 obyvatel** **individuální** posouzení

Do soutěže Obec 2100 se přihlásilo 54 obcí. Letošním trendem je komplexní udržitelnost a technologická smartifikace venkova

Do letošního ročníku soutěže Obec 2100, která vyhledává inovativní a odvážná řešení pro rozvoj českého venkova, se přihlásilo 54 obcí. Jedná se o druhý nejlepší výsledek v historii projektu, který prošel výrazným rebrandingem, změnou názvu i vizuální identity. Úspěch je o to cennější, že se lhůta pro podávání přihlášek zkrátila ze standardních šesti měsíců na pouhé dva. Pořádající Sdružení místních samospráv ČR vyzdvihuje především komplexní přístup samospráv a skutečnost, že ekologická a technologická opatření se pro moderní vesnice stávají přirozenou součástí jejich DNA.



Soutěž, dříve známá pod názvem Obec 2030, se zaměřuje na samosprávy, které se nebojí testovat nové cesty v oblastech energetické soběstačnosti, nakládání s vodou, digitalizace či dostupnosti služeb. Podle organizátorů letošní ročník potvrdil, že se český venkov stává laboratoří budoucnosti a v mnoha ohledech úspěšně konkuruje městským aglomeracím.

Udržitelnost v DNA: Od izolovaných projektů k propojeným systémům

Manažer projektu Michal Svoboda upozornil na zásadní posun v uvažování představitelů obcí. Zatímco v minulosti převažovala izolovaná, jednorázová opatření, současným trendem je hluboká provázanost a systémovost. Přihlášené obce běžně realizují desítky na sebe navazujících ekologických a infrastrukturních kroků.

Jako modelový příklad uvádí Svoboda obec Růžová v Českém Švýcarsku. Tato obec, ležící mimo hlavní turistické trasy regionu, dokázala svými zásahy vytvořit unikátní biologickou oázu evropského významu. Samospráva pod vedením tamní starostky Heleny Křížkové transformovala zchátralý areál bývalého vepřína v moderní lesopark a nefunkční koupaliště přeměnila v přírodní biotop, který slouží k posílení biodiverzity i k účinné retenci vody v krajině.

„Obec Růžová jedním šmahem vyřešila hrozbu sucha i bleskových povodní. Vytvořila propracovaný systém průlehu a suchých poldrů, které při příválo-

vých deštích fungují jako hradba. Voda tak zůstává v polích a nestéče do zastavěného území. V suchých obdobích naopak tato zadržovaná vláhla pomáhá krajině,“ popsal projekt Svoboda. Obec navíc vybudovala oddělenou dešťovou a užitkovou kanalizaci, jejíž vyústění směřuje do kořenové čistírny odpadních vod. Součástí celého ekosystému je více než deset vzájemně propojených prvků včetně větrolamů, nově vysázených alejí či dětského brouzdaliště napájeného čistě dešťovou vodou a poháněného ekologickými technologiemi.

Podle Svobody ovšem úspěch nestojí na ideologických základech. „Když se paní starostka řekne bio, eko nebo Green Deal, nemá to ráda. Přitom ona sama udělala pro snížení dopadů lidské činnosti maximum. Nejedná se o ideologii, ale o naprosto přirozené uvažování a naplňování potřeb venkovského prostředí. To je společný jmenovatel všech letošních úspěšných projektů,“ doplnil manažer.

Fenomén smartifikace: Bezobslužný provoz jako řešení pro venkov

Druhým výrazným hitem letošního ročníku soutěže Obec 2100 je takzvaná smartifikace venkovského prostoru, jejímž cílem je radikální zvýšení atraktivity života mimo velká centra. Inovace se zaměřují na dostupnost služeb, od zajištění právního či lékařského poradenství až po rozvoj bezobslužných konceptů.

Vedle již známých nepřetržitě fungujících prodejen 24/7, které úspěšně provozují například Horní Dubenky, se letos nově objevují autonomní sportovní a volnočasové areály v obci Drahonice. „Dnes máme v soutěži bezobslužná hřiště a sportovní komplexy, které si občan otevře jednoduše pomocí vygenerovaného kódu. Bez nutnosti předchozí složité rezervace nebo přítomnosti správce vstoupí do šaten, zapůjčí si síť či míče a může sportovat třeba o půlnoci,“ přiblížil Svoboda s tím, že na venkově tato řešení fungují bez problémů, zatímco ve velkých městech by čelila riziku vandalismu či nadužívání. Venkov se tak díky technologickým inovacím stává v určitých ohledech komfortnějším místem k životu než metropole.

V čele inspirativních projektů stojí bez výjimky výrazné osobnosti z řad starostek a starostů, které disponují jasnou vizí, dlouhodobými cíli a odvahou dotáhnout náročné záměry do úspěšného konce.

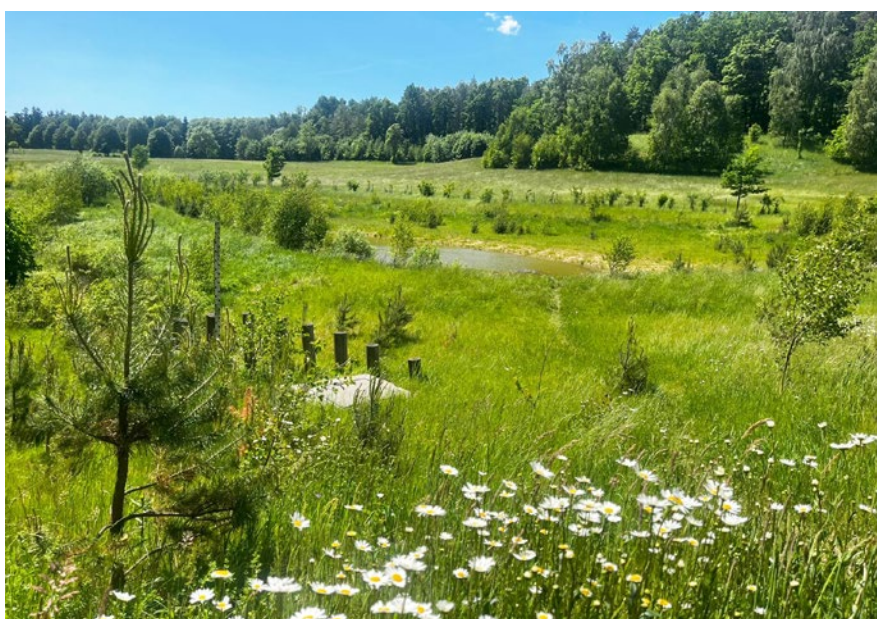
Odvaha a jasná vize místních lídrů

Podle vedení platformy Obec 2100 je klíčem k úspěšné transformaci venkova především lidský faktor. V čele inspirativních projektů stojí bez výjimky výrazné osobnosti z řad starostek a starostů, které disponují jasnou vizí, dlouhodobými cíli a odvahou dotáhnout náročné záměry do úspěšného konce.

Všechny podané přihlášky jsou automaticky zařazovány do takzvaného Atlasu inovací. Tato interaktivní, otevřená online mapa (dostupná na adrese [Atlas inovací obcí ČR – Soběstačná Obec 2100](#)) slouží jako unikátní databáze dobré praxe. Starostové z celé České republiky v ní mohou čerpat reálnou inspiraci pro řešení vodního hospodářství, energetiky, digitalizace či komunitního života ve vlastních obcích. Mezi již registrované úspěšné projekty patří například využití baterií z elektromobilů pro komunitní energetiku v Mladé Boleslavi, energeticky úsporná radnice v Olešnici v Orlických horách, mobilní ekologická maringotka v Čepřovicích či chytré řízení vodního zdroje v obci Libňatov.

Odborná porota nyní přihlášené projekty vyhodnotí a vítězové jednotlivých kategorií získají kromě publicity a uznání kolegů také hodnotné ceny, které jim pomohou v dalším rozvoji samospráv.

Marie Machačová



Přírodní biotop v obci Růžová

Ústecký kraj

Opakovaný požár v Českém Švýcarsku ukazuje zranitelnost území, zásadní pro zvládnání těchto situací je rozvoj technologií

Psal se rok 2022 a na ploše o více než 1 000 ha řádil ničivý požár. O necelé čtyři roky později se situace opakovala, zasaženo ale bylo nakonec přibližně desetinové území. Za tuto dobu se zásadně proměnila role a přínos technologií. Důležitý je monitoring a zanedbat se nesmí ani prevence.



Vzhledem k náročnému terénu je České Švýcarsko od roku 2022 dozorováno pomocí dronů. Vedení národního parku pak také aktivně pracuje s informacemi od ČHMÚ. Na mnoha místech byly po tehdejšímu požáru instalovány nádrže s vodou pro případný včasný zásah, proti rozsáhlejšímu šíření ale kapacita nestačila. Postup plamenů se nicméně podařilo zastavit ve velmi krátkém čase, takže neohrozily obydlené části obcí.

Nikdo z obyvatel nejbližších vesnic nemusel být evakuován a na jejich majetku byly evidovány jen drobné škody, na jejichž úhradu přispěl Ústecký kraj městu Chřibská částkou 85 900 Kč. Celková škoda se pohybuje pod hranicí 20 milionů Kč. Národní park bude muset opravit cesty pro těžkou techniku a rovněž bude nutné odstranit nestabilní stromy.



Zdroj: Hasičský záchranný sbor ČR

Ačkoli opakovaný požár mnohé vyděsil, za jeho zvládnutí náleží všem nasazeným silám velké poděkování. Obcím v celém Českém Švýcarsku a jejich občanům přinese zvládnutí takové situace zase trochu více klidu a pocitu bezpečí. Ze všeho nejvíce si však všichni přejí, aby se podobná událost vůbec neopakovala.

Marek Komárek
manažer SMS ČR
v Ústeckém kraji



Královéhradecký kraj

Komunitní energetika v Královéhradeckém kraji nabírá tempo, vznikají nová družstva

V Královéhradeckém kraji se v posledních letech rychle rozvíjí komunitní energetika. Obce, spolky i místní obyvatelé v regionu zakládají energetická družstva a společenství s cílem společně vyrábět a sdílet elektřinu z obnovitelných zdrojů, zejména z fotovoltaických elektráren. Hlavním impulzem pro tento rozvoj byla energetická krize po roce 2022 a následné legislativní změny, které od roku 2024 legální sdílení elektřiny mezi členy komunit umožňují. Kraj se díky těmto projektům řadí mezi průkopníky moderní komunitní energetiky v České republice.



Zakladatelé Energetického družstva Hradeckého venkova

Venkovská družstva vznikají postupně

Jedním z prvních výrazných projektů v regionu se stalo energetické družstvo Pohodlí v Žernově na Náchodsku. Tento malý městys založil vůbec první venkovské energetické družstvo v kraji. Do projektu se zapojili místní občané, podnikatelé i spolky, kteří tak mohou sdílet přebytky elektřiny ze svých domácích fotovoltaických elektráren. Fungování družstva je založeno na třech pilířích – ekonomickém, ekologickém a komunitním.

Významnou roli v regionu hraje také Energetická komunita Stolové hory, která vznikla v roce 2023 z iniciativy Místní akční skupiny Stolové hory. Cílem tohoto spolku je propojit domácnosti, obce, firmy i neziskové organizace a umožnit jim společně sdílení energie v rámci Náchodska, Broumovska a postupně i dalších částí kraje. V roce 2026 již komunita sdružovala desítky členů a sdílela elektřinu z několika fotovoltaických elektráren.

Nejnovější iniciativou v Královéhradeckém kraji je Energetické družstvo Hradeckého venkova, které vzniklo pod hlavičkou MAS Hradecký venkov. Jeho zakládajícími členy jsou město Nechanice, mikroregion Urbanická brázda, obec Hoříněves a Hradecký venkov o. p. s. Cílem je vytvořit funkční a dlouhodobě udržitelný model komunitní energetiky. Ten má pomoci efektivněji využívat vyrobenou energii, podpořit místní soběstačnost a přinést praktické zkušenosti pro další rozvoj energetických komunit v regionu.

Projekty se rozvíjejí i ve městech

Rozvoj komunitní energetiky se nezaměřuje pouze na venkov, ale probíhá také ve větších městech. V krajském městě vzniklo Energetické společenství Hradec Králové, které propojuje městské organizace a podporuje lokální výrobu a sdílení energie. Celý projekt koordinuje Technologické centrum Hradec Králové. Jeho cílem je vytvořit moderní městský model energetické spolupráce postavený na obnovitelných zdrojích a energetické soběstačnosti.

Kateřina Pourová
manažerka SMS ČR
v Královéhradeckém kraji



Starostové v Liberci hovořili o kyberbezpečnosti i stavební legislativě

Krajské shromáždění Sdružení místních samospráv ČR Libereckého kraje, které se konalo v první polovině května na krajském úřadě v Liberci, se zaměřilo zejména na legislativní změny, kybernetickou bezpečnost, energetický management a nové podpůrné služby pro obce a města. Významným bodem programu byla také volba do celorepublikových orgánů SMS ČR, kdy byla do celostátní Rady SMS ČR zvolena členka krajského předsednictva Libereckého kraje Lenka Malá.



Probírala se legislativa i bezpečnost

Účastníci shromáždění v diskusích reagovali na současné výzvy, kterým města a obce čelí. Debata se věnovala například připravovaným změnám stavební legislativy, problematice ochrany zvířat nebo novým povinnostem, které obcím vznikají v oblasti kybernetické bezpečnosti.

Prezentace nových nástrojů pro rozvoj obcí

Organizátoři představili také řadu konkrétních projektů a nástrojů určených pro podporu samospráv: legislativní okénko, řešení pro oblast kybernetické bezpečnosti, projekt Obec 2100, portál Občan+ a nabídku společnosti SMS-slужby, s.r.o. V oblasti energetiky byly prezentovány nástroj Energovizor a možnosti širšího využití obnovitelných zdrojů energie.

Jednání krajského shromáždění v jeho úvodu pozdravili poslanec Jan Sviták a senátor Michaela Canov.

Petra Černá
manažerka SMS ČR
v Libereckém kraji



Také v Úvalně se starostové zaměřili na legislativu, digitalizaci a energetiku

Aktuální legislativní změny, digitalizace, kybernetická bezpečnost a problematika obnovitelných zdrojů energie byly hlavními tématy letošního krajského shromáždění moravskoslezského sdružení. Setkání v Úvalně na Bruntálsku se zúčastnilo přibližně padesát starostek a starostů z celého regionu. Součástí programu bylo také představení služeb, které organizace samosprávám nabízí, a prezentace místních inovativních projektů.

Jednání se orientovalo na digitalizaci a bezpečnost

V pracovní části programu se zástupci obcí věnovali praktickým dopadům nové legislativy na chod samospráv a možnostem zavádění moderních technologií. Diskuse se soustředila na otázky spojené s kybernetickou bezpečností a možnostmi efektivního využívání obnovitelných zdrojů energie v obecním majetku. Podle krajského předsedy SMS ČR Moravskoslezského kraje bylo cílem setkání především sdílení praktických zkušeností, které pomáhají rozvoji samospráv v regionu.



Účastníci se seznámili s projekty hostitelské obce

Hostitelská obec Úvalno posloužila jako příklad rozvoje menšího sídla pomocí moderních projektů. Starostové si během doprovodného programu prohlédli prostory Nové a Staré rychty, které fungují v nepřetržitém režimu 24/7. Seznámili se i s fungováním místního re-use centra, zrcadlového bludiště nebo s instalací interaktivních zvukových obrazů v zámeckém sklepení.

Dagmar Novosadová
manažerka SMS ČR
v Moravskoslezském kraji



V Klokočí na Přerovsku otevřeli dětskou skupinu, dřevostavbu stihli za 21 dní

V obci Klokočí na Přerovsku začala od 1. června fungovat nová dětská skupina s kapacitou 13 dětí. Obec tak vyřešila dlouhodobý nedostatek předškolní péče, který pocítovala i v souvislosti s plánovaným rozvojem a novými developerskými projekty. Budova vznikla jako rychlostavební dřevostavba za finanční podpory z Národního plánu obnovy (NPO). Téměř všechna místa v novém zařízení jsou již obsazená.



„Dlouhodobě nám zde chyběla možnost předškolní péče pro nejmenší děti. S ohledem na rozvoj obce a přípravu nových developerských projektů jsme se zastupitelstvem hledali způsob, jak zajistit dostupnou službu přímo v místě,“ uvedl starosta Klokočí Marek Dohnal.

Nová budova vyrostla v bezprostřední blízkosti bývalé obecní školy, která po desetiletí sloužila ke vzdělávání místních dětí. Zařízení tak podle vedení obce symbolicky navazuje na historickou tradici a vrací do této části Klokočí dětský život.

Hlavním kritériem při volbě technologie byla rychlost výstavby, kterou si vyžádaly přísné podmínky a krátké termíny dotačního programu z Národního plánu obnovy. Obec proto vsadila na dřevostavbu s vysokou mírou prefabrikace, kdy jednotlivé prvky vznikaly v robotizovaných výrobních halách.



Hlavním kritériem se stal čas

„Dotace z Národního plánu obnovy s sebou přinesla náročné podmínky v podobě velmi krátkých termínů realizace. Právě čas se stal hlavním kritériem. Zvolili jsme dřevostavbu, což nám umožnilo mimořádně rychlý postup s minimální závislostí na počasí,“ doplnil Dohnal s tím, že od dokončení základové desky trvala kompletní montáž objektu pouhých 21 pracovních dnů.

Výstavba byla zahájena loni 1. října výkopem základů, samotná hrubá stavba byla hotová 18. února letošního roku. Během jarních měsíců obec zajistila vybavení interiéru včetně herny, ložnice a zázemí pro výdej stravy. Současně dělníci dokončili terénní úpravy a v sousedství objektu vybudovali nové dětské hřiště. Podle starosty se u stavby projeví i další benefity jako dobré tepelně-izolační vlastnosti, rychlé vysychání konstrukce a ekologický aspekt dřeva.

Před spuštěním provozu muselo zařízení projít schvalovacími procesy a legislativní registrací. O službu je mezi místními velký zájem. Ještě před oficiálním otevřením byla kapacita 13 míst téměř kompletně naplněna, což podle samosprávy potvrzuje reálnou potřebu rodin z Klokočí i okolí.

Lucie Kořínková
manažerka SMS ČR
v Olomouckém kraji



Starostové spolu s obyvateli na Jihlavsku opět protestovali proti úložišti odpadu

V lokalitě Hrádek na Jihlavsku se v neděli 19. dubna uskutečnil další ročník Dne proti úložišti, který letos nesl symbolický název „Otvírání studánek bez vrtání“. Obyvatelé, místní spolky a starostové dotčených obcí opětovně vyjádřili dlouhodobý nesouhlas s plány na případnou výstavbu hlubinného úložiště radioaktivního odpadu v této oblasti. Akce měla zároveň upozornit na nutnost ochrany krajiny a vodních zdrojů na Vysočině.



Obavy z geologických průzkumů

Součástí programu bylo symbolické „vyhnání vrtáku lesními vílami“, kterým organizátoři poukázali na přetrvávající obavy obcí z geologických průzkumných prací a dalších zásahů do krajiny. Vedle kulturního a komunitního rozměru setkání však zástupci samospráv otevírali i právní témata, zejména pak podle nich nedostatečné postavení obcí při rozhodování o strategických projektech státu.

Lokalita Hrádek na pomezí Jihlavska a Pelhřimovska je jedním ze čtyř zbývajících míst v České republice, které Správa úložišť radioaktivních odpadů (SÚRAO) pro umístění trvalého podzemního skladiště vyhořelého paliva vytipovala. Kromě Hrádku jde ještě o lokality Janoch u Temelína, Horka na Třebíčsku a Březový potok na Klatovsku.



Rozhodování bez souhlasu samospráv

Představitelé obcí z regionu Hrádek dlouhodobě deklarují, že takto zásadní projekty nelze prosazovat bez nalezení shody s místními obyvateli a bez respektu k charakteru venkovské krajiny. Finální místo pro hlubinné úložiště, které by mělo v tuzemsku vzniknout do roku 2050, má vláda vybrat do konce roku 2030.

Marcela Syrová
manažerka SMS ČR
v Kraji Vysočina



O Evropskou cenu obnovy vesnice bojují dvě české obce: Písečná a Vacov

Obec Písečná na Orlickoústecku reprezentuje Českou republiku v soutěži o Evropskou cenu obnovy vesnice. Mezinárodní hodnotitelská komise navštívila obec 22. května, aby posoudila její rozvojové projekty, spolkový život a zapojení obyvatel. Písečná do evropského klání postoupila jako loňský vítěz národní kola soutěže Vesnice roku. Druhým zástupcem České republiky v soutěži je jihočeská obec Vacov, která národní titul získala v roce 2024.



„Silná obec dnes nevzniká jen investicemi nebo projekty. Vzniká tam, kde se daří spojovat lidi – různé generace, spolky, aktivní občany i nové nápady,“ uvedla krajská manažerka SMS ČR v Pardubickém kraji, která komisi seznámila s rolí sdružení při podpoře rozvoje venkova.



Každý jiný. Všichni společně!

Letošní ročník evropské soutěže se koná pod mottem „Každý jiný. Všichni společně.“ Podle vedení obce i zástupců SMS ČR toto heslo přesně vystihuje hodnoty, na kterých Písečná dlouhodobě staví svůj rozvoj. Úspěch obce podle nich nespočívá pouze v realizovaných stavebních investicích, ale především v aktivním komunitním životě a mezigenerační spolupráci.

Návštěva mezinárodní komise byla pro obec vyvrcholením dlouhodobé práce samosprávy, místních spolků i obyvatel. Výsledky letošního ročníku Evropské ceny obnovy vesnice budou oznámeny po ukončení hodnocení všech kandidátských obcí.

Petra Vinterová, manažerka SMS ČR v Pardubickém kraji

Starostové z Pardubicka čerpali inspiraci na Moravě a na výstavě techniky

Sdružení místních samospráv ČR v Pardubickém kraji na konci května spolupřátalo výjezdní seminář na jižní Moravu zaměřený na udržitelný rozvoj venkova a prezentovalo se na Dnech zahradní a komunální techniky na pardubickém závodě. Obě akce se zaměřily na sdílení zkušeností starostů a moderní správu obcí.

Trendy v péči o obecní zeleň

Pardubické dostihové závodě hostilo na konci května Dny zahradní a komunální techniky (DZKT 2026). Výstava nabídla zástupcům měst a obcí přehlídku moderních strojů a technologií včetně praktických ukázek přímo v terénu. Partnerskou organizací akce bylo SMS ČR, které na svém prezentačním stánku poskytovalo informace o činnosti sdružení a aktuálních tématech samospráv.



Součástí odborného programu výstavy byla přednáška externího specialisty pro travnaté plochy ve veřejném prostoru při Magistrátu hlavního města Prahy Marka Hamaty. „Velký zájem zástupců samospráv vzbudilo zejména téma budoucího směřování péče o travníky a zelené plochy ve veřejném prostoru,“ uvedli zástupci krajské organizace SMS ČR.

Pro inspiraci na jižní Moravu

Představitelé obcí z Pardubického kraje zároveň v druhé polovině května hledali inspiraci pro efektivní rozvoj obcí na jižní Moravě. Ve dnech 20. až 22. května se tam uskutečnil výjezdní seminář s názvem „Chytře a udržitelně: Inspirace za místy, kde to funguje“.

Zástupci samospráv a partnerských organizací během tří dnů navštívili vybrané lokality v okolí Velkých Bílovic a v Lednicko-valtickém areálu. Program se zaměřil na příklady dobré praxe z oblasti venkovského školství, energetiky, komunitního života a podpory místního podnikání. Účastníci jednali také se starosty navštívených jihomoravských obcí.

„Exkurze opět potvrdila, že osobní setkávání a sdílení konkrétních zkušeností z již realizovaných projektů patří k nejcennějším zdrojům inspirace pro další rozvoj našich obcí,“ zhodnotil akci předseda SMS ČR Pardubického kraje Jozef Petreňec, který se semináře zúčastnil spolu s dalšími členy krajského představenstva.

Petra Vinterová
manažerka SMS ČR
v Pardubickém kraji



Konference Kompas 2026 otevřela diskusi o budoucnosti školství

Téměř 190 ředitelů a zástupců mateřských, základních i středních škol se sešlo na pátém ročníku konference Kompas – Vzdělávání pro 21. století. Akci uspořádala Pedagogická fakulta Jihočeské univerzity ve spolupráci s Jihočeským krajem.

Letošní ročník se zaměřil především na změny v českém školství, zejména na revize rámcových vzdělávacích programů pro základní a střední školy. Účastníci měli možnost diskutovat s ministrem školství Robertem Plagou o aktuálních tématech i budoucím směřování vzdělávání.

„Každý rok má konference jiné téma. Letos jsme se zaměřili na změny, které ve školství nastávají,“ uvedla děkanka Pedagogické fakulty Jihočeské univerzity Helena Koldová.



Vedle úprav vzdělávacích programů se hovořilo také o digitalizaci, umělé inteligenci, podpoře pedagogů či wellbeingu ve školách. Podle ministra Roberta Plagy je důležité pokračovat v naplňování Strategie 2030+, která se zaměřuje na modernizaci vzdělávání a snižování nerovností v přístupu ke vzdělání.

Milada Troblová
manažerka SMS ČR
v Jihočeském kraji



Nízké pojistné limity škol a obcí představují riziko, odškodné za úrazy dětí dosahuje milionů

Většina českých obcí má u pojištění odpovědnosti nastavené příliš nízké limity, které již neodpovídají současné soudní praxi. V případě vážných úrazů dětí v tamních školách či školkách přitom náhrady škody běžně dosahují až mnohamilionových částek. Krátkodobá úspora na pojistném tak může mít pro rozpočty zejména menších samospráv likvidační následky. Vyplývá to z informací odborníků na pojištění samospráv.

Nízké limity neodpovídají realitě

České soudy v posledních letech řešily již několik případů, kdy školy nebo jejich zřizovatelé čelili žalobám o náhradu škody v řádech mnoha milionů korun. K těmto situacím dochází nejčastěji při nešťastných náhodách během organizovaných aktivit, jako jsou školy v přírodě nebo sportovní kurzy. Vážné úrazy s celoživotními následky totiž v sobě zahrnují nejen bolestné, ale i náklady na celoživotní péči, rehabilitace či kompenzaci za ztrátu budoucího příjmu dítěte.

Z dostupných informací vyplývá, že většina obcí má historicky nastavené pojistky s limity plnění pouze ve stovkách tisíc korun, což už zcela zůstává za současnou realitou. Vážné úrazy dětí dnes znamenají nároky v milionech, v extrémních případech i v desítkách milionů korun. Pro malou obec to může být finančně devastující.

Rizika rostou i s dětskými skupinami

Samosprávy by měly na dostatečné pojistné krytí myslet nejen u základních a mateřských škol, ale nově také u dětských skupin. Jejich počet v České republice v posledních letech rapidně roste, přičemž provozovatelé zde nesou plnou odpovědnost za bezpečnost dětí.

Ačkoliv se většina obcí s takto závažnými případy v praxi nikdy neseptká, pojištění má podle analytiků chránit právě před sice vzácnými, ale o to katastrofálnějšími dopady. Úspora na pojistných smlouvách se proto podle nich obcím dlouhodobě nevyplácí.

Radka Roskovcová
manažerka SMS ČR
ve Středočeském kraji



I když už Nečtinám nestarostuje, dýchá pro ně dál

Jiří Křemenák vedl Nečtiny na severním Plzeňsku neuvěřitelných 33 let. Jako třetí nejdéle sloužící starosta Plzeňského kraje, který dnes v obci působí jako místostarosta, dokázal zanedbanou obec v oblasti bývalých Sudet proměnit v hrdou a stabilní Vesnici roku. V čem tkví tajemství jeho úspěchu a jak na legendu regionálního starostování vzpomínají jeho nejbližší?

Když Jiří Křemenák v roce 1990 poprvé usedal do starostenského křesla, byla to spíše souhra okolností než osobní ambice. Bývalý agronom, který do Nečtin přišel na začátku 80. let, ale odjakživa miloval lidi a komunitní život. Zkušenosti z vrcholového juda, kde to dotáhl až do reprezentace, mu daly ideální průpravu pro porevoluční divoké začátky – naučily ho disciplíně, vytrvalosti i schopnosti postavit se překážkám čelem.

Začínalo se velkou inventurou obecního majetku, opravou zatékající střechy kostela a nákupem hospody za tehdy astronomických sto tisíc korun. Jiří Křemenák vsadil na jasný koncept: udržet v obci rodinnou školu, nepustit do historického centra žádné „podnikatelské baroko“ a budovat venkovskou pospolitost. Sám Nečtiny vždy vnímal jako jednu velkou rodinu o šesti stech členech. A sázka na lidskost a otevřenost se vyplatila – v roce 2002 Nečtiny slavně vyhrály celostátní kolo soutěže Vesnice roku.

Úřad vedl s pověstným „organizovaným chaosem“ na stole, ve kterém měl ale stoprocentní přehled. Vždy bojoval proti narůstající byrokracii a tabulkám, které podle něj samosprávám svazují ruce. Pro okolní starosty se stal symbolem stability a mentorem, který začínajícím kolegům v regionu nikdy neodmítl pomoc.



Inspirativní starostové

Když po více než třech dekadách předával vedení své nástupkyni Marii Krzákové, zanechal po sobě obec s pevnými základy, zdravým hospodařením bez dluhů a silnou identitou. A i když už dnes oficiálně „neúraduje“, pro Nečtiny dýchá dál. V klidnějším režimu sice konečně našel čas na vnučata, práci se dřevem, malování nebo uzení klobás na svém milovaném dvorku, ale kdykoliv je potřeba, současnému vedení rád poskytne cennou „pamětnickou“ radu. Protože jak sám s oblibou říká: „Když já je mám všechny tak rád.“

Anketa: Jak vidí Jiřího Křemenáka ti, kteří mu byli nejbližší?

Jana Křemenáková, manželka

Váš manžel zasvětil Nečtinám desítky let. Ulevilo se vám, že už „nehlídá“ každý obecní problém, nebo má neustále tendenci řešit každou nesrovnalost, kterou v obci zahlédne?

Jirka je člověk s velkým srdcem, kam se vejde kromě rodiny i celá obec Nečtiny. Pomáhat lidem, umět naslouchat a podělit se s nimi – to všechno pro něj bylo a stále je naplněním života. I když se někdy mohlo zdát, že dává přednost své práci, vnímala jsem to tak, že je ve svém světě šťastný, a s tím jsem si ho také brala. Svými starostmi se navíc vždy snažil nezatežovat pohodu a klid domova.

Přestože již funkci starosty nevykonává, není mu dění v obci lhostejné. Má velkou radost, že péče o obec úspěšně pokračuje, a pokud je potřeba, rád poradí a pomůže.



Z éry starostování mu chybí organizování. Někdy mám pocit, že teď doma řídí mě.

Co mu z éry starostování nejméně chybí a co si naopak teď v klidnějším režimu nejméně užívá?

Z éry starostování mu myslím nejméně chybí možnost organizovat a řídit. A tak mi někdy doma přijde, že tu teď mám toho pana starostu, který byl zvyklý mít vše pod kontrolou, a občas tak trochu řídí i mě. (smích)

Díky tomu, že má teď více času, se může naplno věnovat svým koníčkům. Rád pracuje se dřevem, maluje, vaří, udí maso i klobásy, pracuje na zahradě a konečně má čas i na vnučátka. Je to velmi trpělivý a oblíbený dědeček. Svou šikovností a zručností stále něco v našem domečku vylepšuje. Oázou klidu je pro nás náš dvoreček, o kterém s oblibou říkáme, že je to celý náš svět.

Jak se podle vás za ta léta změnil jeho pohled na Nečtiny – vidí je pořád jako tu „velkou rodinu“, o kterou je potřeba pečovat?

Ano, Nečtiny vnímá stále jako svou rodinu, i když už funkci starosty předal. Rád s každým posedí a popovídá si. Po setkání s místními lidmi bývá vždycky šťastný a říká: „Když já je mám všechny tak rád!“

(Pozn. redakce: Paní Křemenáková nám zaslala ručně psaný dopis, své foto si nepřála zveřejnit.)

Jiřina Marešová, dlouholetá spolupracovnice

Na stole měl dokonalý chaos, ale o všem věděl. Nejslavnější byl rok 2002 a Vesnice roku.



Jak dlouho jste s panem Křemenákem pracovala pod jednou střechou a na jaké pozici?

S panem starostou jsem pracovala od roku 1992 do roku 2019, tedy neuvěřitelných 27 let. Moje pozice byla velmi rozmanitá. Pracovala jsem jako účetní, pokladní, fakturantka, mzdová účetní a matrikářka – zkrátka taková „holka pro všechno“. Bylo to náročné, ale tuhle práci jsem dělala moc ráda.

Na jaký moment za ty roky na úřadě nikdy nezapomenete?

Nikdy nezapomenu na rok 2002, kdy jsme vyhráli soutěž Vesnice roku – a to jak krajské, tak celostátní kolo! Jsem moc ráda, že jsem mohla být u všech těch příprav, shánění historických dokumentů i u samotného vyhlášení výsledků, které se tehdy konalo na sále v Nečtinech.

Co je podle vás jeho největší předností jako starosty i jako člověka?

Jako krásnou lidskou vlastnost pana starosty bych uvedla jeho schopnost sdružovat lidi, ať už ve společenském, nebo v soukromém životě.

Prásknete nám na něj i jeho úřednický zlovyk?

Potřeboval mít například na stole vše srovnané do pravého úhlu?

Jako každý člověk měl i pan starosta z mého pohledu jeden „zlovyk“ – a tím byl chaos na stole. Já osobně jsem se v něm naprosto ztrácela, ale on měl dokonalý přehled a přesně věděl, kde co najít.

Jan Orosz, starosta sousední obce Krsy

V kraji byl symbolem stability. Nám začínajícím starostům vždycky podal pomocnou ruku.



Chybí vám na společných setkáních starostů jeho nadhled a zkušenosti z dob, kdy se „starostovalo“ trochu jinak?

Setkání starostů bývala z mého pohledu vždycky nesmírně přínosná. Nejen proto, že se na nich řešila aktuální legislativní pravidla, ale hlavně se potkávali lidé ze stejného pracovního prostředí. A zkušenosti starostové, jako byl už v té době Jirka, dokázali i při neformálních rozhovorech předávat své cenné zkušenosti dalším kolegům a kolegyním.

Čím si podle vás Jiří za ta léta zasloužil takovou důvěru občanů, že jej v čele obce drželi tak neuvěřitelně dlouho?

Tato otázka by měla směřovat spíše na samotné občany a voliče. Z mého pohledu za tím stál ale především jeho otevřený přístup k řešení nejrůznějších situací, které z postu starosty plynuly.

Dokázal byste vyzdvihnout jednu věc, kterou se od něj ostatní starostové v regionu naučili?

Za sebe mohu říct, že Jirka patřil mezi ty kolegy, kteří mi v začátcích mého působení ve funkci byli vždy ochotni pomoci. A to zejména v situacích, které jsem tehdy jako nováček ještě nedokázal správně uchopit.

Marie Krzáková, současná starostka obce Nečtiny

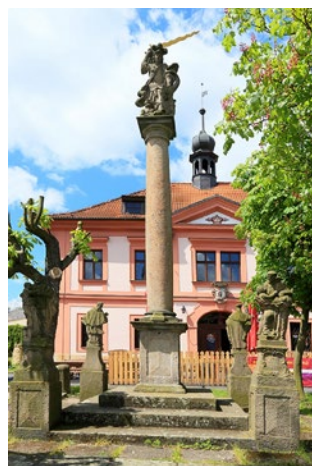
**Zanechal za sebou Nečtiny stabilní a bez dluhů.
Možnost zajít si k němu pro radu je k nezaplacení.**

Nastoupit po třetím nejdéle sloužícím starostovi v kraji musela být výzva. V čem je pro vás Jiří Křemenák stále inspirací nebo poradcem?

Nastoupit po někom, kdo vedl obec tak dlouho a zanechal za sebou tak viditelné výsledky, je samozřejmě obrovský závazek. Pan Křemenák měl neuvěřitelný přehled, obrovské zkušenosti a skvělý vztah k lidem i k obci. Inspirací je pro mě hlavně jeho dlouhodobý koncept – tedy dělat věci s rozmyslem a s ohledem na budoucnost. Jeho názoru si nesmírně vážím. Když je potřeba, ráda s ním některé věci konzultuji, protože zkušenosti, které za ty desítky roků získal, jsou zkrátka k nezaplacení.

Který z projektů či principů, které pan Křemenák prosadil, považujete za jeho největší dědictví, které musíte chránit?

Za jeden z největších odkazů pana Křemenáka považuji to, že se mu povedlo udržet Nečtiny jako skutečné místo pro život, s obrovským důrazem na ochranu historických památek a celkového charakteru obce. Nešlo mu jen o jednotlivé budovy, ale o snahu zachovat identitu místa, jeho historii a atmosféru pro další generace. Díky tomuto přístupu se řada věcí neřešila pouze z pohledu nejnižší ceny nebo rychlosti, ale s hlubokým respektem k tomu, co tu vytvořily předchozí generace. Pro mě je důležité na tento přístup navázat – chránit to hodnotné, ale zároveň hledat způsoby, jak historické objekty smysluplně využívat i dnes. Ochrana památek totiž není jen o minulosti, ale o tom, jakou obec chceme předat našim dětem.



Za další velký odkaz považuji jeho přístup k hospodaření. Pan Křemenák vždy prosazoval, aby se obec rozvíjela postupně, odpovědně a bez zbytečného zadlužování. Investovalo se do věcí, které mají dlouhodobý smysl. Možná to někdy nebyla cesta rychlých a líbivých politických rozhodnutí, ale díky tomu je obec dnes finančně stabilní a stojí na pevných základech.

V neposlední řadě vnímám jako velký přínos způsob, jakým komunikoval s lidmi. Zná obec detailně, zná každého obyvatele a měl přirozený respekt. I když dnešní doba přináší jiné tempo a nové nároky, myslím, že právě důraz na osobní přístup, kontinuitu a odpovědnost je něco, co musíme chránit.

***Jaké to je mít v obci takto zkušeného předchůdce?
Chodíte si k němu občas pro „pamětnickou“ radu?***

Mít v obci takto zkušeného předchůdce je pro mě obrovská výhoda. Pan Křemenák vedl obec mnoho let, dokonale zná její historii, souvislosti i lidi, a to jsou vědomosti, které se nedají načíst ani získat během jednoho volebního období. Samozřejmě, každý starosta má svůj vlastní styl práce a musí dělat rozhodnutí podle aktuální situace, ale možnost zptat se někoho s takovým přehledem je cenná.

A ano, občas si k němu pro radu zajdu. Pamatuje si totiž, proč se určité věci v minulosti řešily konkrétním způsobem, jaké byly tehdy okolnosti nebo co už se třeba kdysi neúspěšně zkuselo. Tyto „pamětnické“ zkušenosti dokážou ušetřit spoustu času i chyb. Myslím, že by v každé obci měla existovat kontinuita a předávání zkušeností, namísto toho, aby každé nové vedení začínalo úplně od nuly.

(Pozn. redakce: Paní starostka si foto nepřála zveřejnit.)

**Připravil Roman Svoboda
manažer SMS ČR
v Plzeňském kraji**

